

การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทยเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง
จากวัดในกรุงเทพมหานครสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
พระมหาสำเภา เชื้อลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
เมษายน 2553

การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทยเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง
จากวัดในกรุงเทพมหานครสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
พระมหาสำเภา เชื้อลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

เมษายน 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทยเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง
จากวัดในกรุงเทพมหานครสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พระมหาสำเภา เชื้อลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
เมษายน 2553

ลำไผ เชื้อลี. (2553). การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานครสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานครสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียน 32 คน ซึ่งได้มาโดยสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 18 คาบ คาบละ 50 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ได้แก่ข้อมูลหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าสถิติ t-test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พัฒนาขึ้นมามีประสิทธิภาพ 80.32/81.61

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออ่านประกอบ เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE DEVELOPMENT OF THAI SUPPLEMENTARY READING BOOKS ON THE
TEMPLES MURAL PAINTINGS IN BANGKOK FOR MATHAYOMSUKSA ILI
STUDENTS, WAT PHATUMVANARAM SCHOOL, BANGKOK.

AN ABSTRACT
BY
PRAMAHA LUMPAI CHUELEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
April 2010

Lumpai Chuelee. (2010). *The Development of Thai Supplementary Reading Books on the Temples Mural Paintings in Bangkok for Mathayomsuksa III Students, Wat Phatumvanaram School, Bangkok*. Master's Project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor: Asst. Prof. Kachornsri Jatikananda.

The purposes of this research were to develop Thai supplementary reading books on the temples mural paintings in Bangkok for mathayomsuksa III students, Wat Phatumvanaram school, Bangkok and the achievement test.

The samples consisted of 32 mathyomsuksa III students in the second semester of the 2009 academic year, Wat Phatumvanaram school, Bangkok. One classroom was selected by Cluster Random Sampling.

The instruments used in this study included Thai supplementary reading books on the temples mural paintings in Bangkok and learning achievement tests. The data were statistically analyzed by t-test Dependent.

The study revealed that:

1. The efficiency of Thai supplementary reading books on the temples mural paintings in Bangkok was 80.32/81.61
2. The students learning achievement on Thai supplementary reading books on the temples mural paintings in Bangkok after the experiment was significantly higher in .05 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุमानิน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง รองศาสตราจารย์อัฉรา สุขารมย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ ซึ่งได้สละเวลา ให้คำปรึกษาตลอดจนช่วยแนะนำข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยขอขอบคุณ เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุमानิน รุ่งเรืองธรรม และครูวิชาภาษาไทย โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำอย่างดี

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปทุมวนาราม อาจารย์สุนันทา พิมลพรรณ อาจารย์สมาน สมจิตร และอาจารย์ประกิจ ประชาศรัทธาชาติ รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านในโรงเรียน ที่ให้การสนับสนุนและช่วยอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ตลอดจนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ที่ให้ความร่วมมือในการเป็น กลุ่มตัวอย่างในการทำการทดลอง การวิจัยครั้งนี้จึงสำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้มอบโอกาสในการเข้ารับการศึกษา รวมทั้งประสาท วิชาและถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับผู้วิจัยในขณะที่ทำการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

ขอขอบคุณ เจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและนำมาอ้างอิงใน การทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชา การมัธยมศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ ในขณะที่ทำการศึกษาและคอยเป็นกำลังใจให้ในการทำสารนิพนธ์

ขอขอบคุณ พระเดชพระคุณพระเทพญาณวิเศษ (ชัยทวี คุตตจิตโต) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัด ปทุมวนาราม กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระ เทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้มอบทุนในการศึกษาครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของ บิดา มารดา พระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์ และคณะครู อาจารย์ทุกท่าน ตลอดถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยจนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

พระมหาสำเภา เชื้อลี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ	9
ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ	9
ความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบ	10
จุดมุ่งหมายของหนังสืออ่านประกอบ	11
ประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบที่ดี	12
ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบ	12
การสร้างหนังสืออ่านประกอบ	14
ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก	17
พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก	18
การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านประกอบ	21
งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศ	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	24
ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์	24
จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์	27
ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	28
ประเภทของการทดลองวัดผลสัมฤทธิ์	28
ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	36
งานวิจัยต่างประเทศ	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารที่เกี่ยวกับภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง.....	39
ความหมายของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง.....	39
ประวัติความเป็นมาของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง.....	41
ความสำคัญของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง.....	42
ลักษณะของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง.....	43
คุณค่าด้านต่างๆ ของจิตรกรรมฝาผนัง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	46
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ.....	49
ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	52
การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	63
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	63
สมมติฐานของการวิจัย.....	63
ขอบเขตของการวิจัย.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย.....	64
วิธีดำเนินการวิจัย.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
สรุปผลการวิจัย	69
การอภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก	79
ภาคผนวก ข	81
ภาคผนวก ค	89
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลอง Randomized One Group Pretest – Posttest Design	54
2 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์ 80/80	61
3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร	62

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ.....	32

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ บรรพบุรุษของเราใช้ภาษาไทยมาเป็นเวลานานโดยใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจ และประสบการณ์ให้ผู้อื่นรับรู้ เราจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของภาษาไทย และเป็นหน้าที่ของคนไทยในการร่วมมือกันอนุรักษ์ภาษาไทยไว้ให้ดี นอกจากนี้ยังนำความรู้และทักษะภาษาไทยไปแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน ประกอบอาชีพ นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และวิทยาการใหม่ๆ

สภาพสังคมปัจจุบันถือว่าเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางข้อมูลข่าวสาร ทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งได้แก่คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม เป็นต้น การแสวงหาความรู้หรือการติดตามอ่านเรื่องราวข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต จึงเป็นวิธีที่สะดวกง่ายดายรวดเร็วและทันใจ แต่อย่างไรก็ตาม เครื่องมือและวิธีการดังกล่าวก็มีข้อจำกัดสำหรับผู้ที่อยู่ในสังคม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะนักเรียน กล่าวคือ การแสวงหาความรู้ของนักเรียนที่อยู่ในตัวเมืองหรือถิ่นที่เจริญแล้ว ย่อมได้เปรียบกว่านักเรียนที่อยู่ในชนบท เพราะมีเครื่องมือที่ทันสมัยกว่านักเรียนที่อยู่ห่างไกลจากเมืองที่เป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีทั้งหลาย จึงจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมืออื่นในการแสวงหาความรู้ หนังสือดูจะเป็นเครื่องมือที่สะดวกที่สุด เพราะสามารถหาอ่านได้ทั่วไป เพราะหนังสือมีราคาถูก พกพาสะดวกในทุกๆ ที่ อ่านซ้ำได้เสมอ ตามความพอใจเป็นคุณสมบัติสำคัญที่สื่อสมัยใหม่ยังไม่อาจทำได้ ดังนั้น แม้อุปกรณ์สื่อสมัยใหม่จะรุกแดนเข้ามาในอาณาจักรของหนังสือ แต่สำหรับประเทศไทยสื่อเหล่านี้ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในราคาที่สูงพอสมควร ความต้องการอ่านหนังสือ จึงยังคงมีอยู่เสมอ (รินฤทัย สัจจพันธ์, 2541: 21)

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2523: 66) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับศึกษาค้นคว้าในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน เพราะผู้เรียนมิได้ประสบความสำเร็จโดยการสอน ของครูเพียงอย่างเดียว หากสามารถรู้ได้จากการอ่าน โดยทั่วไปพบว่า ผู้ที่เรียนหนังสืออ่อน มักมีความสามารถในการอ่านต่ำด้วย

สอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช (2534: 5) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เป็นรากฐานในการเรียนแต่ละสาขาวิชา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ และความสามารถของแต่ละคนเป็นทักษะที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกับทักษะอื่นได้เพราะผู้อ่านสามารถนำข้อมูล ที่อ่านไปใช้ประโยชน์ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ฉะนั้นความสามารถในการอ่าน จึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นเป้าหมายหนึ่งในการสอนภาษาไทยทุกระดับชั้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1) นอกจากการกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้แล้วยังได้ให้รายละเอียดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ มาตรฐาน การเรียนรู้อย่างเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

การแสวงหาความรู้ในปัจจุบัน และความเจริญก้าวหน้า ของสังคมมีความทันสมัยมาก และมีบทบาทต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ แต่เรายังพบว่า การค้นคว้าหาความรู้จากการอ่านหนังสือหรือการค้นคว้าจากการอ่านหนังสือ ยังเป็นวิธีการที่ใช้กันอยู่ตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษา ตามระบบของโรงเรียนนั่นก็คือ หนังสือนั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษา เล่าเรียน และต่อการสอนตามหลักสูตร นอกจากนี้ ยังมีหนังสืออื่นอีกที่เป็นส่วนสนับสนุน และส่งเสริมการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น หนังสือนอกเวลา หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ้างอิง เป็นต้น หนังสือได้ชื่อว่า เป็นแหล่งความรู้และเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาคน เมื่อใดก็ตามที่อ่านหนังสือจะทำให้สามารถพัฒนาสติปัญญา มีความรอบรู้กว้างขวาง และทำให้รับรู้ข่าวสารได้อย่างทันเหตุการณ์รวมทั้งทำให้ เข้าในสภาพของสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบข้างมากขึ้น

หนังสือจึงนับได้ว่า มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการรวบรวมเรื่องราวต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้คนในสมัยปัจจุบันสามารถศึกษาค้นคว้าได้ ดังที่ นกตล จันทรเพ็ญ (2533: 62) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสือคือ ผู้เปิดประตูจากอดีตสู่นาคต นอกจากนี้ ความจำเป็นของการใช้หนังสือในการเรียนการสอน หรือในการศึกษาหาความรู้ นั้น จะต้องพึ่งพาหนังสือเพราะหนังสือเป็นสื่อที่สำคัญ และมีคุณค่าต่อการศึกษาเล่าเรียน การที่จะเรียนรู้จากหนังสือได้นั้น คือต้องอ่าน ดังนั้น การอ่านหนังสือจะเป็นแนวทางสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งพบเสมอว่า นักเรียนที่เรียนหนังสือไม่ดี เพราะมีปัญหาในการอ่าน คือ ถ้านักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้ นั่น อาจมีสาเหตุมาจากการอ่านหนังสือไม่แตกฉาน ดังนั้น การอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังที่ รัสมี บุญญสิทธิ์ (2530: 2) ได้สรุปผลเสียของการขาดทักษะในการอ่านไว้ว่า ถ้าประชากรอ่านหนังสือไม่ออกย่อมเป็นการยากต่อการพัฒนาประเทศ

หนังสือ เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการฝึกทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านดังที่ แม้นมาส ชวลิต (2530: 7) ได้กล่าวว่า สิ่งจำเป็นสำหรับการรณรงค์ เพื่อให้รู้หนังสือ และอ่านเป็นกิจนิสัยก็คือหนังสือ ซึ่งจะต้องมีมากจนเพียงพอแก่ความต้องการของผู้อ่าน ต้องมีหนังสือในสาขาวิชาต่างๆ ทุกวิชา มีหนังสือซึ่งให้ความจริงใจ มีรสนิยมนดี และช่วยพัฒนากล่อมเกลาอารมณ์และแนวทางการคิดที่ถูกต้องด้วยศีลธรรม และจริยธรรม

นอกจากนี้ ประเทิน มหาจันทร์ (2530: 3) ได้กล่าวสนับสนุนการอ่านว่า หนังสือมีคุณค่ามากเพียงใดก็ยิ่งมีความสำคัญต่อการอ่านมากขึ้นเพียงนั้น เพราะถ้าไม่มีการอ่านหนังสือที่อุดมคุณค่า ก็จะเป็นสิ่งที่ไร้ความหมาย ฉะนั้นทางโรงเรียนจึงมุ่งเน้นปลูกฝัง ให้เด็กมีจิตใจรักการอ่าน เสียตั้งแต่ยังเยาว์ ดังจะเห็นได้จากความมุ่งหมายของการอ่านที่ว่า เด็กที่รักการอ่านหนังสือตั้งแต่เล็กจนเป็นนิสัยนั้นรักการอ่านจะติดตัวไป จนกระทั่งเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และสามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตเขาได้

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะหนังสืออ่านเพิ่มเติมระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาประสบการณ์ด้วยตนเอง นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน จำเป็นต้องมีการใช้สื่อการเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสื่อการเรียนนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการสอนของครู เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้อย่างมีประสิทธิภาพแก่นักเรียน นอกจากนี้

จินตนา ไบกาชฎี (2537: 142) กล่าวว่า การจะให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรผู้สอนและผู้เรียนจะต้องใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย นอกเหนือจากหนังสือเรียนที่กำหนด นั่นก็คือ หนังสือเสริมประสบการณ์ต่างๆ มีบทบาทเข้ามาในการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างไม่แพ้หนังสือเรียนทีเดียว สมควร เพียรพิทักษ์ (2544: 1-2) กล่าวว่า หนังสือเป็นเสมือนคลัง แห่งความรู้ ความคิด และวิทยาการทุกด้านของมนุษย์ที่มนุษย์พยายามจะบันทึกรักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษรเมื่อหนังสือแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ ความคิด และวิทยาการทุกด้านก็แพร่กระจาย ไปถึงที่นั่น หนังสือ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอันเป็นผลที่ทำให้มนุษย์พัฒนาในทางปัญญาของตน แม้ในโลกปัจจุบันจะมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางแต่ก็คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า ถึงอย่างไรหนังสือก็ยังเป็นสื่อพื้นฐานที่มีความสำคัญ และจำเป็นเพราะมีลักษณะเฉพาะตัวที่เอื้ออำนวยในการสื่อสารไปยังผู้รับเป็นจำนวนมาก มีการยืดหยุ่น หมุนเวียน สามารถหยิบยืมกันใช้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เก็บรักษาได้ง่ายไม่ยุ่งยากเหมือนสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้เด็กไทยรักการอ่านหนังสือ โดยเน้นการอ่าน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้จากสื่อรอบตัวนักเรียน

ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะนำมาทำเป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับเด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ถึงความสำคัญและความเป็นมาของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัด ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติไทยจิตรกรรมฝาผนัง เป็นศิลปะที่มีค่ายิ่งประเภทหนึ่งที่มีมาตั้งแต่โบราณกาล ซึ่งนิยมเขียนกันตามผนังภายในพระอุโบสถ พระวิหาร พระมณฑป พระปราสาท พระระเบียง พระสถูปเจดีย์ ศาลาการเปรียญ และปราสาท พระราชวัง ตลอดจนผนังถ้ำ และเพิงผา ซึ่งเรียกว่า จิตรกรรมฝาผนัง ทำให้ตระหนักถึงคุณค่าของภาพจิตรกรรมและเป็นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมได้อีกด้วย

ความหมายและมูลเหตุในการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังนั้นเกิดจากแนวความคิดที่ว่า จิตรกรหรือผู้ที่ให้เขียนภาพนั้น ต้องการจะให้ภาพที่เขียนเป็นเครื่องโน้มน้าวจิตใจของผู้ชม ให้บังเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา และประกอบแต่คุณงามความดี เมื่อมีกิจพิธีอย่างใด

อย่างหนึ่ง ฝาผนังเหล่านั้นมักจะได้รับตกแต่งโดยมีผ้าปิดทับไว้ซึ่งไม่เกิดประโยชน์และไม่สวยงาม ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่มาของการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังซึ่งลักษณะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชาดก เรื่อง พระพุทธประวัติ ที่ล้วนเกี่ยวพันกับพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น ส่วนเรื่องวรรณคดีนั้น มีอยู่น้อยการเขียนภาพในพระอุโบสถหรือวิหาร นอกจากจะเขียนขึ้นเพื่อประดับตกแต่งแล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง จากวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีสาระส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านประกอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและ หลังเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทยเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดใน กรุงเทพมหานคร ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และสนใจในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
3. เป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 63 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 32 คนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ระยะเวลาในการทดลอง ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองเป็นเวลา 9 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมเป็น 18 คาบ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การเรียนโดยการอ่านหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังแต่ละวัดในเขตกรุงเทพมหานคร และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยพิจารณาความยากง่าย ความน่าสนใจ ให้อยู่ในระดับเดียวกับแบบเรียนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การอ่านที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา ชั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสืออ่านประกอบหมายถึง หนังสือที่มุ่งส่งเสริมความรู้มีเนื้อหาเพิ่มเติมรายละเอียดจากบางส่วนของหลักสูตรและมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนอ่านประกอบ การเรียนการสอนโดยมีวัตถุประสงค์มุ่งฝึกฝนการอ่านและเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน ในโรงเรียนวัดปทุมวนาราม

2. ภาพจิตรกรรมฝาผนังหมายถึงภาพวาดที่เขียนขึ้นโดยฝีมือของจิตรกรที่ปรากฏในวัดต่างๆ เป็นถึงเรื่องราวจากชาดก พุทธประวัติ พระโพธิสัตว์ การบำเพ็ญตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา วิถีชีวิต ไตรภูมิ และวัฒนธรรมประเพณี ไว้ตามฝาผนังพระอุโบสถ พระวิหาร หรือภายในองค์พระเจดีย์ เป็นต้น

3. การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร หมายถึงหนังสืออ่านประกอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างพัฒนาขึ้นโดยเรียบเรียงเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียน แบ่งออกเป็น 8 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง รามเกียรติ์
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

หน่วยที่ 2 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ภาพจิตรกรรม 12 ภาษา
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

- หน่วยที่ 3 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พระราชพิธี 12 เดือน
วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม
- หน่วยที่ 4 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ปรีศนาธรรม
วัดบวรนิเวศวิหาร
- หน่วยที่ 5 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ศรีธัญชัย วัดปทุมวนาราม
- หน่วยที่ 6 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง อิเหนา วัดโสมนัสวิหาร
- หน่วยที่ 7 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ชูตงควัตร 13 ข้อ
วัดมกุฏกษัตริยาราม
- หน่วยที่ 8 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พุทธประวัติและทศชาติชาดก
วัดบางขุนเทียนใน

4. การเรียนโดยใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดใน กรุงเทพมหานคร หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานครเป็นสื่อการเรียนการสอนเป็นเวลา 18 คาบ 9 สัปดาห์

5. ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เกณฑ์มาตรฐาน 80/80

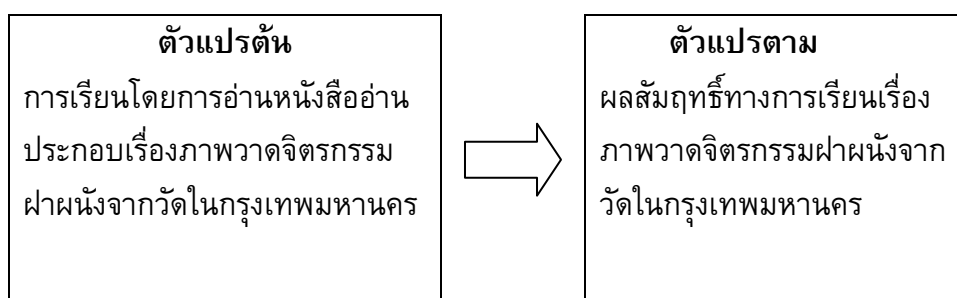
80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดในระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ ซึ่งประเมินผลได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

7. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความรู้ ความจำ และการนำไปใช้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 ข้อ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการอ่านหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.1 ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.4 ประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.5 ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.6 การสร้างหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.7 ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.8 พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก
 - 1.9 การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.10 งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์
 - 2.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 - 2.4 ประเภทของการทดลองวัดผลสัมฤทธิ์
 - 2.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เอกสารที่เกี่ยวกับภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง
 - 3.1 ความหมายของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง
 - 3.2 ประวัติความเป็นมาของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง
 - 3.3 ความสำคัญของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง
 - 3.4 ลักษณะของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ

1.1 ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านประกอบมีผู้ให้ความหมายไว้คือ บันลือ พุกกะวัน (2524: 58-59) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ไว้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นวัสดุการอ่านประเภทหนึ่ง ที่ไม่ใช่แบบเรียนแต่เป็นหนังสือเพิ่มเติมที่เด็กสามารถเลือกอ่านได้ ทั้งในและนอกเวลาเรียนนักเรียนอาจใช้ได้หลายลักษณะ เช่น อ่านเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ อ่านเพื่อขยายประสบการณ์ให้ลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง อ่านเพื่อความเพลิดเพลินเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

นงลักษณ์ ชายหาด (2524: 30) ได้ให้ความหมายของคำว่า หนังสืออ่านประกอบไว้คือหนังสือที่มุ่งส่งเสริมความรู้มีเนื้อหาเพิ่มเติมรายละเอียดจากบางส่วนของหลักสูตรและมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียนกระทรวงศึกษาธิการ (2526) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบไว้ว่าหนังสืออ่านประกอบหมายถึง หนังสือที่มีวัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้การค้นคว้าวิชาต่าง ๆ โดยรวบรวมเนื้อหาจากส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรหรืออาจมีรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรเรียบเรียงให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียน

จิตรลดา สุวัตติกุล (2526) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านประกอบไว้ว่า หนังสืออ่านประกอบคือหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการแนะนำให้โรงเรียนใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ลักษณะการอ่าน เพิ่มความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน ซึ่งอาจเป็นหนังสือสารคดีหรือบันเทิงคดี

สมร เจนจิระ (2527) ได้กล่าวถึง หนังสืออ่านประกอบไว้ว่า เป็นหนังสือ ซึ่งกำหนดให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่านและทำความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านด้วยตนเอง โดยอาศัยพื้นฐานความเข้าใจตลอดจนการวิเคราะห์ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว จากหนังสือแบบเรียน

ติวกร โควศวนนท์ (2533: 13) ได้สรุปความหมายของหนังสืออ่านประกอบว่าเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้นักเรียนเลือกอ่านตามความสนใจ และความสามารถ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบความสามารถ และความสนใจในการอ่านของตน

ชม ภูมิภาค (2524: 129) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบไว้ว่าหนังสืออ่านประกอบ หมายถึง นวนิยาย หรือไม่ใช่นวนิยายก็ได้ที่ใช้เพิ่มเติมหนังสือเรียน เพื่อเพิ่มพูนความสมบูรณ์แก่ประสบการณ์ในชั้นเรียนเพื่อสนองความแตกต่างของบุคคลในด้านความสามารถในการอ่าน ความสนใจ และประสบการณ์

สรุปว่าหนังสืออ่านประกอบเป็นหนังสือที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ นอกเหนือจากหลักสูตร เหมาะสมกับวัย และความสามารถในการอ่านของนักเรียน และเพื่อเสริมความรู้ ประสบการณ์เพิ่มทักษะการอ่านอันเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเอง นอกจากนี้เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความจำสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้

1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบ

หนังสือเป็นสื่อที่จะช่วยให้มนุษย์เข้าใจในสิ่งต่างๆ ทำให้ชีวิตก้าวหน้า และพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชาติและในโลกได้ และนักเรียนเป็นวัยที่เริ่มต้นจะศึกษาชีวิตในสังคมของโลก การอ่านจึงจำเป็นสำหรับเด็กวัยเรียนอย่างยิ่ง ดังที่ ประเทิน มหาจันทร์ (2523: 6) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมที่มีความเจริญยิ่งเจริญมากเท่าใดก็ดูเหมือนจะต้องใช้การอ่านมากขึ้นเท่านั้นการอ่านยังทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ได้อย่างถูกต้องเสมอ

สุดใจ เหล่าสุนทร (2525: 116) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบว่า นักเรียนได้อ่านมาก จะเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางองกวม สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (2527: 13) ได้บัญญัติพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา มาอ้างว่า หนังสือเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ต่าง ๆ หนังสือประเภทที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยที่เรียนรู้ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้อ่าน ให้ความรู้ และความบันเทิง เด็ก ๆ จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมประจำใจ มีความรักชาติ บ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาจะทำประโยชน์ที่สมควร

กองวิจัยทางการศึกษา(2529) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหนังสือประกอบไว้โดยสรุปว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน จะช่วยส่งเสริมความเจริญองกวมทั้งทางด้านปัญญา ทางด้านอารมณ์ และทางด้านสังคม ตลอดจนปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน รักการค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ และปลูกฝังอุดมคติอันดีงามในการดำรงชีวิต

ทัศนีย์ ศุภเมธี (ม.ป.ป.: 159) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบไว้ โดยสรุปได้ดังนี้ คือ หนังสืออ่านประกอบมีบทบาทช่วยให้นักเรียน นักศึกษา และครู มีความรู้ทันสมัยและกว้างขวางลึกซึ้ง ช่วยส่งเสริมทักษะทางการอ่าน เป็นส่วนขยายความรู้ให้แก่เด็กที่สนใจ และใฝ่หาความรู้ และเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า เรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ลึกซึ้งจากเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2520: 5-6) ได้กล่าวถึง หนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. สำหรับครู ครูทำหน้าที่สอน และช่วยนักเรียนให้มีความรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด หรือตามเนื้อหาที่มีในหนังสือเรียน จำเป็นที่ครูจะต้องมีความรู้มากกว่าที่ปรากฏในหนังสือเรียนครู จะต้องหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสืออื่น ๆ เพื่อเตรียมการสอน เพื่อตอบคำถามตลอดจนเพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองให้กว้างขวางขึ้นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูจึงต้องรู้จักหนังสืออื่น ๆ ดังกล่าวให้มากพอที่จะทราบว่าหนังสือเล่มใดมีความยากง่ายเหมาะสมแก่นักเรียนที่จะอ่านและทำความเข้าใจได้เอง

2. สำหรับนักเรียน ถ้านักเรียนอ่านหนังสือสำหรับรายวิชาหนึ่งเพียงเล่มเดียวความรู้ที่ได้คงจะแคบไป เพราะหนังสือบรรจุเนื้อหาสาระประโยชน์ตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อหวังผลให้เกิดแก่นักเรียนในระดับปานกลางเท่านั้น การได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตลอดจนการได้และเปลี่ยนความรู้ที่ได้ศึกษามาถ่ายทอดความคิดระหว่างกันจะช่วยให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้ดีขึ้น

จากคำกล่าวข้างต้นพอสรุปความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการสอนที่มีประโยชน์ทั้งต่อผู้สอนและผู้เรียน เป็นหนังสือที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น ช่วยส่งเสริมทักษะการอ่าน และเป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมรวมทั้งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน

บุญเทือง สิงห์สี (2533) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบว่า ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกอ่านหนังสือตามความสามารถของตน คือ ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนให้หาความรู้ได้ทันเพื่อน ได้อ่านหนังสือที่มีระดับความรู้อ่านสูงกว่าชั้นเรียน เสริมความรู้ให้นักเรียนที่เรียนเก่งให้กว้างขึ้นด้วย การให้อ่านหนังสืออ่านประกอบที่มีระดับสูงขึ้นไป ซึ่งนอกจากจะเรียนด้วยตนเองแล้วยังช่วยให้นักเรียนรู้จักหาความเพลิดเพลินยามว่างด้วยการอ่านหนังสือ

สรุปความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบได้ว่า หนังสืออ่านประกอบจะสามารถปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ ช่วยการเรียนของนักเรียนที่เรียนอ่อนเสริมความรู้ของนักเรียนที่เรียนเก่งและวางพื้นฐานให้มินิสัยรักการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

1.3 จุดมุ่งหมายของหนังสืออ่านประกอบ

รัถพร ชังชาติ (2532: 106) กล่าวว่า หนังสืออ่านประกอบนี้จัดว่าเป็นหนังสือสำหรับเด็กประเภทหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. ช่วย让孩子ได้รับความบันเทิง สนุกสนาน เพลิดเพลิน สนองความต้องการของเด็ก
2. ช่วยสร้างความคิดคำนึงและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญตามวัย
4. ช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เจตคติและตัวอย่างอันน่าถึงปรารถนาให้เกิดแก่นักเรียน
5. ช่วย让孩子รู้จักอ่านหนังสือและให้เกิดนิสัยรักการอ่านคงอยู่ตลอดไปซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เด็กต่อไปในอนาคต
6. ช่วยทดแทนความรู้สึกที่เด็กขาดหายไป เช่น ขาดความรัก ความว่าเหว มีปมด้อย หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้จะช่วยจิตใจของเด็กได้ดี
7. ช่วย让孩子ได้อ่านหนังสือที่มีสาระเหมาะสมกับวัย ไม่让孩子หันไปสนใจเรื่องของผู้ใหญ่เร็วกว่ากำหนด อันจะเป็นสิ่งชักนำให้เด็กประพฤติในสิ่งที่ไม่ควร

1.4 ประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบ

วิชัย ราษฎร์ศิริ (2524: 154) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบโดยสรุปดังนี้

1. ช่วยตอบสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละคน
2. ช่วยให้นักเรียนค้นคว้า หรือศึกษาหารายละเอียดในเนื้อหาของเรื่องที่นักเรียนสนใจ ทำให้ได้รายละเอียดกว้างขวางยิ่งขึ้น
3. ช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ให้แก่นักเรียน
4. ช่วยให้เกิดรักการอ่านหนังสือที่มีประโยชน์
5. ช่วยให้นักเรียน ได้ปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนานิสัย ให้รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ
6. เป็นการช่วยเหลือเด็กที่เรียนอ่อน ให้ได้อ่านหนังสือต่ำกว่าชั้นเรียน โดยเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้มีความรู้ทันเพื่อน
7. เด็กเก่งสามารถหาหนังสืออ่านประกอบ ที่ให้ความรู้สูงขึ้นเพื่อให้มีความรู้กว้างขวางและแตกฉานขึ้น
8. ช่วยให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการอ่านได้เลือกอ่านหนังสือที่มีความเหมาะสมกับความสามารถของตน
9. ช่วยให้นักเรียนได้มีอิสระในการค้นคว้า หาความรู้ ตามความสนใจของตน
10. ช่วยปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
11. ช่วยให้นักเรียนได้สำรวจความสนใจของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกอาชีพในอนาคต และช่วยให้ครูได้ทราบความสนใจของนักเรียนจากหนังสือที่ยืม
12. ช่วยให้นักเรียนมีรสนิยมที่ดีในการอ่าน เห็นคุณค่าของหนังสือที่มีประโยชน์
13. ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยหาความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือที่เหมาะสม ย่อมเกิดประโยชน์นานัปการ

การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นแก่เด็ก ควรให้เด็กเริ่มต้นอ่านหนังสือ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่อยู่ในความต้องการ ความสนใจของเขา และการที่เด็กได้อ่านหนังสือที่ดีเหมาะสมและสามารถเลือกอ่านได้ตามความต้องการ และความสนใจอย่างเพียงพอ นั้น ไม่เพียงแต่จะทำให้เด็กติดนิสัยรักการอ่านเท่านั้น แต่ยังปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติต่าง ๆ ให้แก่เด็กได้อีกด้วย

1.5 ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดี

หนังสืออ่านประกอบที่ดีนั้น จะต้องเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า มีส่วนช่วยสร้างสรรค์ และพัฒนาผู้อ่าน ซึ่งสุพัตรา ชุมเกต (2522: 24) ปราณี เชียงทอง (2526: 6) และฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 70) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดีสรุปได้ว่า ต้องมีการเขียนเนื้อหาสาระทางวิชาการให้ความสนุกสนานแปลกกว่าแบบเรียนแล้วแทรกความรู้ และคำอธิบายลงไปโดยนักเรียนอ่านแล้วไม่เบื่อ ไม่รู้สึกว่าเป็นหนังสือเรียน เนื้อหาตรงกับความสนใจของเด็ก เป็นเรื่อง

สนุกสนานเพลิดเพลินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เรื่องส่งเสริมจินตนาการเสริมความมั่นใจส่งเสริมให้เด็กรู้จักตัดสินใจอันจะช่วยให้เกิดวิจรรณญาณ ส่งเสริมความรู้ เสริมสร้างบุคลิกภาพกลมกล่อมเกลาจิตใจควรรูปภาพประกอบง่าย ๆ ภาพประกอบควรให้เกิดความรู้สึกลื่นไหลสอดคล้องกับเรื่องขนาดตัวอักษรชัดเจนเหมาะสมกับวัย

ทัศนีย์ ศุภเมธี (ม.ป.ป.: 159-190) ยังได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดีที่สามารถจะนำมาใช้พัฒนานักเรียนได้ มีลักษณะ ดังนี้

1. เนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบ ผู้เขียนจะต้องให้อยู่ในขอบเขตของหลักสูตร โดยมีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่านและเสริมความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ
 2. หนังสืออ่านประกอบควรมีรูปภาพประกอบ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาควรมีรูปภาพมาก ๆ การมีรูปภาพประกอบ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินในการอ่านไปด้วย และรูปภาพยังเป็นเครื่องมือในการตีความจากเนื้อหาของแต่ละหน้า และรูปภาพที่ดีต้องเป็นการสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้อ่านด้วย
 3. หนังสืออ่านประกอบในแต่ละระดับชั้นควรมีเนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและความสามารถในระดับชั้นนั้นๆ และเนื้อหาควรมีความสนุกสนาน โดยมีความเคลื่อนไหว เช่น เขียนให้เป็นลักษณะที่มีตัวละครดำเนินเรื่องราว จึงจะทำให้หน้าสนใจชวนอ่าน
 4. ภาษาแต่ละคำที่ใช้ในหนังสืออ่านประกอบ ถ้าเป็นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ควรใช้ประโยคสั้น ๆ ใช้คำซ้ำ ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการจำคำและคำที่ใช้ควรเป็นคำพื้นฐานและคำที่อยู่ในหนังสือแบบเรียนของเด็ก ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ควรใช้ประโยคยาวขึ้นในข้อขยายประโยคหรือใช้ประโยคซ้อนที่พอเข้าใจง่ายได้บ้าง ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 การใช้ภาษาแต่ละเรื่องราวที่เขียนติดต่อกันยาวได้มากขึ้น
 5. หนังสืออ่านประกอบควรมีรูปเล่มกะทัดรัด เหมาะมือ และทนทาน ชื่อเรื่องต้องน่าสนใจและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
 6. เนื้อหาและรูปภาพควรมีความสัมพันธ์กัน และจะต้องแสวงหาความเป็นจริงทั้งนี้แล้วแต่ชนิดของเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย
 7. หนังสืออ่านประกอบ ควรจะมีกิจกรรมท้ายเล่ม เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากได้อ่านหนังสือแล้ว เช่นการตั้งคำถาม การวาดภาพ ระบายสี เป็นต้น
- จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดีนั้นต้องมีเนื้อหาตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก ช่วยส่งเสริมความรู้ของเด็กในด้านต่าง ๆ เนื้อเรื่องมีความสนุกสนานชัดเจนเหมาะสมในการใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้อยากอ่านเป็นหนังสือที่อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่ดี ขนาดของเรื่องไม่สั้นหรือยาวเกินไป มีภาพประกอบและชื่อเรื่องสอดคล้องกัน ตัวอักษรที่ใช้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

1.6 การสร้างหนังสืออ่านประกอบ

ทัศนีย์ สุภเมธี (ม.ป.ป.: 165-166) ยังได้กล่าวอีกว่า การเขียนหนังสือสำหรับเด็กควรมีลักษณะโดยสรุป ได้ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่สนองความต้องการ สนองความสนใจของเด็ก ที่พยายามเชื่อมโยงพื้นความรู้ และประสบการณ์ของเด็ก
2. เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของเด็ก
3. โครงเรื่องต้องเคลื่อนไหว ให้แนวคิด ขยายประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งในหลักสูตร
4. ตัวหนังสือใหญ่ อ่านง่าย ชัดเจน
5. รูปภาพต้องสวยงาม
6. รูปเล่มเหมาะมือ คงทน
7. เนื้อเรื่องควรปลูกฝังให้เป็นข้อคิด และเป็นแบบอย่างที่ดีที่เด็กยึดถือเป็นแบบอย่างได้
8. ลักษณะหนังสืออาจเป็นหนังสือการ์ตูน นิทาน นิยาย ซึ่งเขียนเป็นบทสนทนา ความเรียง หรือคำกลอนต่าง ๆ

9. ภาษาที่ใช้ ใช้คำง่าย ๆ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย

นอกจากนั้น จินตนา ไบกาซุยี (2534: 16) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรรู้สำหรับการเขียนเรื่องสำหรับเด็ก สรุปได้ ดังนี้

1. เนื้อหา วัตถุประสงค์ชัดเจนเพียงเรื่องเดียว เรื่องชัดเจนไปสับสนยุ่งยากความยากง่ายให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน ตัวละครแสดงความเคลื่อนไหวใช้ตัวละครไม่มาก ใช้ภาพดำเนินเรื่องแทน ไม่มีบทบรรยายมากเกินไป
2. รูปแบบการเขียนเนื้อหามีทั้งนิทาน นิยาย นิทานพื้นเมือง เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทละคร บทกวีเรื่อง เรียงความ รวมทั้งฉันทลักษณ์ทุกรูปแบบ จะมีเรื่องราวอยู่ด้วย และใช้รูปแบบอย่างเหมาะสมกลมกลืน อ่านเข้าใจง่าย และรู้เรื่องเร็ว
3. รูปภาพเป็นสิ่งสำคัญ เด็กเล็กควรมีรูปภาพ อาจเป็นภาพการ์ตูน คือภาพลายเส้น ภาพถ่าย หรือภาพวาดเหมือนจริง ภาพจะองเน้นภาพสี โดยเฉพาะกับเด็กเล็ก ๆ ภาพจะต้องชัดเจนถูกต้องไม่เลอะเลือน
4. ภาษาและสำนวนที่ใช้ง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ คำซ้ำช่วยในการเรียนภาษาใช้ภาษาที่ถูกต้องตามอักขรวิธีภาษาไทย ไม่ใช่ภาษาเขียน
5. ขนาดตัวอักษร ตัวโต ชัดเจนไม่ใช่ตัวประดิษฐ์ ควรประมาณ 1/2 ซม. หรือ 32.5 มม.-24.3 ซม.
6. รูปเล่ม ควรกะทัดรัด ไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป วัยเด็ก ป.1-ป.4 ควรมีความหนาระหว่าง 10-30 หน้า มีการจัดหน้าให้เหมาะสมกับรูปเล่ม

7. เทคนิคการเขียนเรื่องให้สนุกสนาน ให้ความสุขใจ เสริมสร้างจินตนาการในทางสร้างสรรค์ ให้ความรู้ หรือได้อารมณ์ที่พึงปรารถนา มีจุดคิดที่แน่นอน คำโครงเรื่องชวนติดตาม สำนวนภาษา ดี ตรงกับรสนิยมของเด็ก นอกจากนั้นควรตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจสั้น ๆ มีความหมายสมบูรณ์ในตัว การสร้างฉาก ระยะเวลาตัวละครเหมาะสม

สำหรับในเรื่องของการเขียนเรื่อง และการสร้างหนังสือนั้น มีหลักเกณฑ์ เช่นเดียวกับการสร้างหนังสือโดยทั่ว ๆ ไป สำหรับเด็กวัยรุ่น โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกเนื้อเรื่อง การวางโครงเรื่อง การเสนอและการดำเนินเรื่อง ความน่าสนใจ และการกำหนดลักษณะรูปลักษณ์ของหนังสือ ซึ่งในที่นี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะการวางโครงเรื่อง ความยากง่ายของเรื่อง และลักษณะของรูปลักษณ์ เพราะเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะดึงดูดความสนใจ และสร้างความประทับใจในการอ่านของนักเรียน

1. การวางโครงเรื่อง การวางโครงเรื่องในการสร้างหนังสืออ่านประกอบสำหรับวัยรุ่นควรเป็นโครงเรื่องที่ไม่น่าเบื่อ สนุก สวยงาม สมเหตุสมผล ไม่เป็นทางความรู้จนเกินไป เพื่อนักเรียนจะได้ติดตามตลอดเรื่อง

2. ความยากง่ายของเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านประกอบจะต้องให้มีเนื้อหาและถ้อยคำภาษาที่ง่ายต่อการอ่านทำความเข้าใจ หรือให้มีความยากง่ายตรงกับระดับชั้นของนักเรียน

3. การกำหนดลักษณะรูปลักษณ์ของหนังสือ จากการวิจัยของ วรธนา บัวเกิด (2537) ได้กำหนดลักษณะรูปลักษณ์ของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่นพอใจว่า มีขนาด 10×13 นิ้ว และขนาด 5×8 นิ้ว หากจะยึดตามความสะดวกในการพิมพ์ อาจจะทำได้ทั้งรูปแบบตั้ง และรูปแบบแนวนอน แต่หากจะให้ดึงดูดความสนใจแล้วควรให้มีรูปลักษณะที่แปลก เร้าความสนใจได้ดี

4. การจัดภาพ ต้องกระชับชัดเจน ตัวละครน้อย ความสารทแน่นให้เห็นเด่นชัดไม่ซับซ้อน ภาพ แสดงอาการเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา การเคลื่อนไหวตรงกับความเป็นจริง ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด การบรรยายภาพคำนึงความถูกต้องตามเนื้อหา และภาพต้องถูกส่วนสัมพันธ์กัน คือ ควบคู่กันที่แสดงจุดเด่น ด้อย ของตัวละคร

จากข้อความดังกล่าวมา จะเห็นได้ว่า การจัดทำหนังสือเด็กต้องคำนึงถึงลักษณะต่าง ๆ หลายประการ ที่จะใช้เป็นหลักในการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก จุดเริ่มต้นในการเขียนต้องรู้ก่อนว่าเราจะเขียนเรื่องอะไร เขียนให้ใครอ่าน และอ่านเพื่อให้ได้ประโยชน์อะไร ในการเขียนเรื่องควรดำเนินตามหลักการเขียนหนังสือ คือ ผู้กรเรื่องให้มีความสมจริง มีความเป็นสากล ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือ นั้น ๆ ทำให้เกิดความประทับใจ และสามารถจดจำได้แม้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนั้น ยังต้องพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ภาษา ภาพ ตัวอักษร ขนาดรูปเล่มให้เหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย

รัฐจวน อินทรกำแหง (2517) ได้สรุปการเขียนหนังสือสำหรับเด็กว่า ควรเขียนด้วยความประณีต มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกายจิตใจและสติปัญญาเป็นวัยเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ และได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นว่า ความสนใจในการอ่านเป็นไปตามลำดับอายุ วัยรุ่นส่วนมากมีความสนใจไปในแนวเดียวกัน แต่สภาพสิ่งแวดล้อม สังคม บ้าน โรงเรียน เพื่อน มีอิทธิพลต่อการโน้มน้าวความสนใจในการอ่านของวัยรุ่น

โดยเฉพาะการปลูกฝังความสนใจที่ได้รับอิทธิพลมาตั้งแต่เด็ก ๆ นอกจากนี้ วัยรุ่นยังไม่ชอบอ่านหนังสือที่หนาหรือใหญ่เกินไป ตัวหนังสือควรโปร่งตา ดำเนินเรื่องเร็ว รูปภาพไม่จำเป็นมากนัก เนื้อหาต้องสามารถให้แนวทางแก่วัยรุ่นที่จะก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่ดีด้วยความมั่นใจ เป็นหนังสือที่ประสานรอยต่อระหว่างวัยได้

ส่วนการใช้ภาษา รัญจวน อินทรกำแหง (2517) กล่าวว่า การใช้ภาษาในหนังสือสำหรับวัยรุ่นนั้นควรใช้ภาษาที่รัดกุม ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

ส่วน วรรณ บัวเกิด (2527) กล่าวถึงหนังสือสำหรับวัยรุ่นว่า ลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับวัยรุ่น ควรพิจารณาส่วนประกอบ รูปเล่ม รูปเล่มเป็นสิ่งแรกที่ดึงดูดความสนใจ เพาะก่อนจะอ่านเนื้อเรื่อง วัยรุ่นมักจะหยิบหนังสือที่มีรูปเล่มน่าสนใจก่อนเสมอ ลักษณะรูปเล่มที่เหมาะสมกับหนังสืออ่านประกอบของวัยรุ่น เฉพาะส่วนที่ดึงดูดความสนใจของวัยรุ่นจุดแรก ได้แก่ ขนาดและรูปลักษณะของหนังสือ เนื้อหา เป็นส่วนสำคัญของหนังสือ วัยรุ่นจะสนใจอ่านหนังสือมากขึ้นหากได้อ่านหนังสือที่มีเนื้อหาง่ายต่อการเข้าใจ

และฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเพิ่มเติมที่ดีว่า ต้องมีการเขียน เนื้อหาสาระทางวิชาการให้ความสนุกสนานแปลกกว่าแบบเรียน แล้วแทรกความรู้และคำอธิบายลงไปเนื้อหาตรงกับความสนใจของวัยรุ่นและสามารถส่งเสริมให้เกิดจินตนาการได้ ควรให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยใช้สูตรสัดส่วน 4:3 เช่น 8×6 นิ้ว 4×3 นิ้ว 10×7.5 นิ้ว หรือสัดส่วน 1:0.62 ซึ่งถือว่าสมดุลและสวยงามที่สุด และได้กล่าวถึงขนาดของหนังสือที่วัยรุ่นพอใจว่ามีขนาด 10×13 นิ้ว และขนาด 5×8 นิ้วส่วน

สำหรับ ปราณี เชียงทอง (2526) ได้กล่าวว่า การสร้างหนังสือจะต้องคำนึงถึงความยากง่าย ความสามารถและความเหมาะสมในการอ่านของวัยรุ่น จะต้องเป็นเรื่องราวที่วัยรุ่นพอ มีประสบการณ์ ใช้ภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมา กล่าวเสริมอีกว่าหนังสืออ่านประกอบที่เหมาะสมกับวัยรุ่น จะต้องใช้ภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมา

ส่วนจินตนา ไบกาชุกี (2530) กล่าวถึงขอบข่ายของรูปเล่มหนังสือว่า รูปเล่มหนังสือ ได้แก่ ปกกระดาษเนื้อใน การจัดหน้า ภาพประกอบ การพิมพ์ตัวหนังสือ ขนาดอักษร สีของภาพ การเว้นริมของกระดาษ การเข้าเล่ม เป็นต้น

ลมูล รัตตากร (2529) ได้เสนอแนะว่า หนังสือสำหรับวัยรุ่นจะต้องมีเนื้อหาสาระไม่มากจนเกินความสามารถในการอ่านของวัยรุ่น เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการอ่าน

สรุปได้ว่าการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับวัยรุ่นจะต้องสร้างให้มีเนื้อหาสาระทางวิชาการให้ความสนุกสนานแปลกกว่าแบบเรียนหนังสือไม่หนาหรือใหญ่เกินไป ตัวหนังสือโปร่งตา ดำเนินเรื่องเร็ว รูปภาพไม่จำเป็นมากนัก เนื้อหาตรงกับความสนใจและสามารถสร้างจินตนาการได้

1.7 ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 4-21) กล่าวถึงขั้นตอนและวิธีการทั่วไปในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือเด็ก จากหนังสือที่ดีสำหรับเด็กเพื่อดูแนวทางจัดทำหนังสือ ทั้งโครงเรื่อง แก่นของเรื่อง วิธีเขียน ภาษาที่ใช้ ลักษณะดีเด่นและจุดบกพร่องของหนังสือแต่ละเล่มและศึกษาผลงานของนักเขียนหนังสือสำหรับเด็กที่มีชื่อเสียง

2. เขียนโครงเรื่อง (plot) เนื้อเรื่อง ตั้งชื่อเรื่อง กำหนดแก่นของเรื่อง เมื่อเขียนเสร็จแล้วอาจนำไปเล่าหรือไปให้เด็กอ่านเพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของเด็กว่าชอบหรือไม่เพียงใด ถ้าเด็กชอบก็แสดงว่าเรื่องที่เขียนน่าจะใช้ได้ และถ้าเด็กไม่ชอบก็ให้เด็กวิจารณ์แล้วนำไปแก้ไข

การเขียนบทสคริปต์ (script) เป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากเค้าโครงเรื่อง หรือเนื้อเรื่องย่อมาเขียนบอกขั้นตอนของเนื้อเรื่อง และรูปภาพ โดยบอกแต่ละหน้าของหนังสือตั้งแต่หน้าปกไปรอบปกหน้า

3. ปกในจนถึงหน้าสุดท้ายจะมีภาพและคำบรรยายอย่างไรบ้าง เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร และคำบรรยายจะเขียนว่าอย่างไร อยู่ส่วนใดของหน้าหนังสือ เริ่มตั้งแต่หน้าปกเป็นต้นไป

4. การทำดัมมี่ (dummy) คือ การทำหนังสือจำลองสำหรับเด็กที่จะทำขึ้นมาอาจจะทำเป็นเล่มเล็ก ๆ ก็ได้ แล้วนำรายละเอียดจากบทสคริปต์มาเขียน และวาดรูปลงไปที่ดัมมี่ตั้งแต่ปกจนถึงหน้าสุดท้าย วาดภาพและเขียนคำบรรยายให้กับบทสคริปต์ สำหรับการวาดภาพนั้น ถ้าวาดไม่ได้ก็ให้เขียนเป็นวงกลมแทน และบอกว่าเป็นภาพอะไรก็ได้

5. การทำรูปเล่ม (format) คือ การทำหนังสือจริง ๆ ได้แก่ การวาดภาพ คำบรรยาย รวมทั้งการวางหน้า การจัดภาพของหนังสือให้เหมาะสม โดยดูจากดัมมี่ สำหรับขนาดของรูปเล่มมีหลายขนาดที่นิยม คือ ขนาดเล็ก 13×15 เซนติเมตร หรือ 16 หน้ายกขนาดกว้าง 14.6×21 เซนติเมตร หรือ 16 หน้ายกใหญ่ ลักษณะรูปเล่มจะวางในแนวนอนหรือแนวตั้งก็ได้ การเย็บเล่มจะเย็บจากตรงกลางหนังสือหรือเย็บข้าง

6. การตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจ น่าติดตาม น่าติดตาม และทำให้เขาได้ว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กดีใจ ซึ่งเป็นกลวิธีหนึ่งหรือเทคนิคหนึ่งต้องตั้งชื่อให้เด็กเกิดภาพพจน์

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ขั้นตอนในการสร้างหนังสือสำหรับเด็กควรเป็นโครงเรื่องที่ไม่ซับซ้อน สนุกสมเหตุสมผล ไม่เน้นหนักทางความรู้จนเกินไป เพื่อนักเรียนจะได้ติดตามอ่านตลอดเรื่อง และควรสร้างให้มีเนื้อหาและถ้อยคำภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจหรือให้มีความยากง่ายตรงกับระดับชั้นของนักเรียน สำหรับรูปเล่มในการจัดพิมพ์นั้น อาจทำได้ทั้งรูปแบบแนวตั้งและรูปแบบแนวนอน แต่หากจะให้ดึงดูดความสนใจแล้ว ควรให้มีรูปลักษณะที่แปลก เร้าความสนใจได้ดี

1.8 พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก

จินตนา ไบกาซูยี (2537: 61-64) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กในกลุ่มวัยเรียนมัธยมศึกษา (ตอนต้น : 12-14 ขวบ) หรือก่อนวัยรุ่น กลุ่มนี้เป็นวัยที่เริ่มย่างเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่นอย่างจริงจัง จะเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อเด็กอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลา การเชื่อมต่อระหว่าง เด็กและวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งในด้านร่างกายโดยเฉพาะอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง ขนาด และเสียง รวมทั้งอารมณ์จิตใจและอุปนิสัย ใจคอ ตลอดจนความชอบและความถนัดต่าง ๆ ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นจะเห็นอย่างชัดเจน

ในเรื่องร่างกายเด็กหญิงและเด็กชายจะมีการเปลี่ยนแปลงแสดงความแตกต่างทางเพศ อย่างเห็นได้ชัดเจน เด็กผู้ชายเสียงจะแตก น้ำเสียงจะเริ่มห้าวขึ้น แขนขาเริ่มยาว กังก้าง เริ่มมี กล้ามเนื้อ อวัยวะเพศเริ่มขยาย ตัวใหญ่ขึ้น และเริ่มมีมือสุมิ มีขนตามตัวในบางแห่งเด็กหญิงเริ่มมี หน้าอกโตขึ้นและมีประจำเดือน สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ เด็กกินจุและนอนมากขึ้น

ส่วนอารมณ์ ความรู้สึกในเวลานั้น เด็กจะเริ่มสับสนในการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะ ร่างกาย เติบโตคล้ายเป็นผู้ใหญ่ แต่จิตใจยังเป็นเด็ก จึงเกิดความกังวล ช่างคิด เกิดอารมณ์หุนหัน ใจน้อย อ่อนไหว ขี้รำคาญ แสลงอน ชอบโต้เถียง โต้แย้ง มีการแสดงออกทางอารมณ์ ทำตามอารมณ์ของ ตัวเองมากขึ้น ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

ในด้านสังคมนั้น เด็กเริ่มสนใจเพื่อนฝูงมากขึ้น ต้องการให้เพื่อนยอมรับตนเข้ากลุ่ม ชอบ รับเอาค่านิยม ความคิด และพฤติกรรมของเพื่อน ๆ มาเป็นตัวอย่าง ดังนั้น ความสัมพันธ์กับเพื่อน จึงมีมากกว่าความสัมพันธ์ต่อพ่อแม่ เช่นเดียวกันเมื่ออยู่โรงเรียน จะเชื่อครูและเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ สำหรับด้านสติปัญญานั้น เด็กเริ่มเลือกและสนใจเฉพาะสิ่งที่ตนพอใจ และส่วนใหญ่จะตามเพื่อน มีความสังเกตเพิ่มขึ้น ชอบทดลองด้วยตนเอง เพื่อแสวงหาคำตอบ อยากรู้ อยากเห็น แต่บางครั้งก็ ทำบางครั้งก็ไม่กล้าทำ

ความสนใจในระยะนี้ทั้งสองเพศเริ่มแสดงความแตกต่างในสิ่งที่ชอบไม่เหมือนกันเด็กหญิง จะเข้ากลุ่มเพศหญิงเดียวกันที่มีอุปนิสัยและความชอบเหมือน ๆ กัน ในขณะที่เด็กชายจะเลือกเพื่อน ชายที่ชอบกิจกรรมเหมือน ๆ กัน เช่น บางกลุ่มชอบเล่นกีฬา ดนตรีหรืออ่านหนังสือหรือบางกลุ่มสนใจ ในการเรียนเป็นเด็กเรียน หรือบางกลุ่มชอบเที่ยวกลายเป็นเด็กเที่ยวไป

กลุ่มเด็กชายจะสนใจกีฬาที่เล่นเป็นทีม มีกติกากฎเกณฑ์ มีการแข่งขัน เช่นฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์ บางกลุ่มชอบประดิษฐ์ค้นคว้า เครื่องมือวิทยาศาสตร์ หรือของเล่นจากไฟฟ้า วิทยุ ชอบอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นคว้า ทดลอง กำลังภายใน การ์ตูน การผจญภัย ชีวิตประวัติ เพศศึกษา ชอบดูภาพยนตร์ตื่นเต้น ผจญภัย ตลก ชื่นชอบเพลงของนักร้องคนโปรด ชอบฟังเพลงทางวิทยุและเทป ส่วนรายการโทรทัศน์ชอบรายการเพลง การเต้นรำ กีฬา เกมทาย ปัญหา เป็นต้น

กลุ่มเด็กหญิงชอบดูกีฬามากกว่าจะเป็นผู้เล่น สนใจสิ่งประดิษฐ์ และการฝีมือสนใจ การแต่งกาย ชอบอ่านหนังสือโรแมนติก คอลัมน์ข่าวสั้น เรื่องสั้น ๆ จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารของเด็กและวัยรุ่น ชอบเก็บสะสมภาพเกี่ยวกับสวย ๆ งาม ๆ ภาพดารานักแสดงที่ชื่นชอบ ชอบฟังดนตรีดูภาพยนตร์เบา ๆ ที่สนุกสนานและตลก รายการทีวีที่ชอบ คือ เพลง เกม หนังสืวี และละครชีวิตที่ไม่เคร่งเครียด มีลักษณะเป็นแนวกระจุกกระจิม หรือเรื่องราวในครอบครัว

กลุ่มวัยรุ่นเรียนมัธยมศึกษา (ตอนต้น : 15-18 ขวบ) หรือกลุ่มวัยรุ่น ในช่วงนี้ได้กลุ่มนี้เริ่มปรับสภาพความเปลี่ยนแปลงได้บ้างแล้ว แม้บางคนจะยังคงมีความเปลี่ยนแปลงอยู่อีก แต่ความเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่จะเป็นไปและต่อเนื่องจากช่วงก่อนวัยรุ่นซึ่งอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านร่างกายนั้น ความเจริญเติบโตด้านความสูงยังคงมีอยู่ จนกระทั่งอายุได้ 18 ปี โดยเฉลี่ยความสูงจะหยุดลง ขนาดของอวัยวะต่าง ๆ ยังคงเปลี่ยนแปลง เพื่อแสดงความแตกต่างทางเพศ ออกมาอย่างเด่นชัด เด็กชายจะเริ่มมีลักษณะเป็นชายหนุ่มขึ้นกล้ามเนื้อแขนขา จะขยายออก ตะโพกมีเนื้อหนังมากขึ้น มีจันรักแร้และที่อวัยวะสืบพันธุ์เริ่มเป็นหนุ่ม หุ่น ไม่แหบแตกพร่าห้าว ๆ เหมือนเดิม เริ่มผื่นเปื่อยก การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดจากภาวะร่างกาย และฮอร์โมน จึงเป็นไปอย่างรุนแรงมาก เด็กผู้หญิงก็เช่นเดียวกันหน้าอกจะขยายโตจนต้องใส่เสื้อชั้นในชนิดยกทรง ตะโพกแขนขาเริ่มกลมกลึง อ่อนช้อย สละสลวย เป็นหญิงสาวมากขึ้น เริ่มรักสวยรักงาม เลือกลูกเสื้อตัวเองดูแลเอาใจใส่ร่างกายมากขึ้น กิริยาท่าทางเริ่มมีจริตแสดงความเป็นสาว รู้จักเอียงอาย หน้าแดงเมื่อถูกชม

ในด้านอารมณ์นั้น ยังคงความสับสนวางตนเองไม่ถูกกว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นวัยรุ่นดี บางครั้งปฏิบัติตนดังผู้ใหญ่ ไม่ต้องการให้มีการอบรมสั่งสอน แต่ต้องการให้มีการดูแลเอาใจใส่ให้ความรักและความช่วยเหลือ มีความอ่อนไหว ซ้ำคิด ใจน้อย วู่วาม มีความกังวล และความกลัว เช่น กลัวรูปร่างตนเองไม่หล่อไม่สวย กลัวการเรียนไม่ดี กลัวสอบตก กลัวสอบเอนทรานซ์ไม่ดี กลัวไม่มีเพื่อนหรือเพื่อนไม่รัก เข้าสังคมไม่ได้เผชิญหน้ากับเพื่อนต่างเพศไม่เป็น ไม่ชอบการตำหนิหรือไม่ชอบการล้อเลียนเรื่องเพื่อนต่างเพศ โกรธง่ายและระงับความโกรธไม่ได้ มักแสดงออกอย่างรุนแรง ทั้งท่าทาง คำพูดและการกระทำ ไม่ค่อยยอมรับฟังเหตุผล มีความหงุดหงิดง่าย ธรรมชาติที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้เกิดผลดังได้กล่าวมานี้

ในด้านสังคม เพื่อน โรงเรียน และครูผู้สอนยังคงเป็นแบบอย่างที่ได้ก๊วยนี้ยึดเป็นตัวอย่าง และเชื่อถือมากกว่าพ่อแม่ และญาติพี่น้องในครอบครัว วัยนี้เป็นวัยของการศึกษาหาความรู้จากโรงเรียน และจากการศึกษานอกระบบต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ ล้วนมีบทบาทต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็กมาก เพราะเด็กวัยนี้ให้ความสนใจต่อสังคมแวดล้อมมากนั่นเอง ในวัยนี้แม้เด็กจะเริ่มแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง แต่ก็ยอมรับกติกาและระเบียบของสังคม ของหมู่คณะ รักเพื่อน รักโรงเรียน รักสี รักคณะ รักสถาบันอย่างรุนแรง รู้สึกเสียสละเพื่อเพื่อนฝูงและครอบครัว สนใจสังคมภายนอกมากขึ้น

ความสนใจ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เด็กจะแสดงความชอบเฉพาะของตนออกมา มาก เริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ แต่เมื่อเข้ากลุ่มทำกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมเสริม จะชอบเลือกเข้ากลุ่มเพศเดียวกัน การเล่นเกมแยกเล่นตามลักษณะเพศ และตามลักษณะกีฬาที่ตนชอบ โดยเฉพาะกีฬาที่ต้องการทักษะ ความคล่องแคล่วทางร่างกายและจิตใจ การเลือกเรียนวิชาเป็นไปตามความถนัดและความชอบส่วนตัวมากขึ้น อีกทั้งยังอาจจะเกิดจากแรงบันดาลใจที่ได้เห็นตัวอย่างการประกอบอาชีพนั้น ๆ แต่บางคนก็เลือกตามเพื่อน ๆ ปะปนกันไป ความถนัดหรือความสามารถเฉพาะด้าน เช่น กีฬา ดนตรี คำนวณ การทดลองวิทยาศาสตร์ การวาดภาพ ความถนัดทางภาษา การแต่งเรื่อง เขียนเรื่องของแต่ละคนเริ่มแสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งควรจะได้รับส่งเสริมให้หาความรู้และทักษะการปฏิบัติเพิ่มขึ้นบางคนอาจจะหารายได้จากความถนัดหรือความสามารถพิเศษนี้ได้ด้วย เหตุที่วัยนี้ชอบแสดงความเด่นเพื่อเรียกร้องต่อสังคม และบางครั้งชอบใช้ความรุนแรงแทนเหตุผล ดังนั้นความชอบของกลุ่มนี้จึงมุ่งไปที่ดาราศาสตร์หรือนักร้องหรือวีรบุรุษที่ตนชื่นชอบและมีบุคลิกภาพคล้ายคลึงกับกลุ่มของตนเองมากแต่อย่างไรก็ตามความชอบอุปนิสัยและบุคลิกภาพของความแตกต่างไปตามเพศพื้นฐานฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสังคมเป็นส่วนประกอบสำคัญ ความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กวัย 12-18 ปี

ลมูล รัตตากร (2529: 19-34) ได้สรุปจากผลการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศพบว่าความสนใจและแนวการอ่านของนักเรียนชายและหญิง นักเรียนชายและหญิงสนใจเรื่องต่อไปนี้มากเหมือน ๆ กัน คือ

1. เกร็ดความรู้สั้น ๆ รวมในเล่มเดียวกัน
2. ความรู้ทั่วไป
3. การเรียนรู้ การจำ การลืม และการทดสอบเขาวน
4. การคิดค้นหาเหตุผล
5. พุทธศาสนา
6. การศึกษาการเรียนการสอนตามหลักสูตรในโรงเรียนวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย
7. นิทานตลกขบขัน
8. นิทานที่เป็นตำนานของแต่ละท้องถิ่น
9. นิทานเรื่องสัตว์
10. ไวยากรณ์ภาษาต่าง ๆ
11. คณิตศาสตร์
12. ดาราศาสตร์
13. การเปลี่ยนแปลงของพื้นโลก พื้นน้ำ อากาศ รวมทั้งการพยากรณ์ อากาศ
14. วิศวกรรมศาสตร์
15. การประดิษฐ์เครื่องแต่งกายและการออกแบบ
16. การรักษาพยาบาล การป้องกันโรคและการใช้ยารักษาโรค
17. การขับร้อง การร้องเพลงรวมเนื้อเพลง

18. นวนิยาย ประวัติศาสตร์
19. การท่องเที่ยวเพื่อหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์
20. การรวบรวมแผนที่
21. ประวัติบุคคลสำคัญในสาขาวิชาต่าง ๆ
22. สงคราม

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่าความสนใจในการอ่านของเด็กในระดับมัธยมศึกษาเด็กในวัยนี้จะชอบหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัยวีรบุรุษวีรสตรี ชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รวมถึงเรื่องตำนานในท้องถิ่นของตนเองที่เป็นเรื่องใกล้ตัว

1.9 การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านประกอบ

วิริยะ สิริสิงห์ (2524: 82) กล่าวถึงหลักการประเมินคุณค่าหนังสือเด็ก ควรพิจารณาดังนี้

1. มีจุดคิดที่แน่นอน
2. เนื้อหาเรื่องติดต่อกันจนเด็กติดตามได้อย่างสนุกสนาน
3. สำนวน ภาษา สำคัญมาก ควรให้ถูกต้องมีศิลปะการเขียนและเขียนได้ตรงรสนิยมของเด็ก

เด็ก

4. การจัดรูปเล่มเหมาะสมสวยงามดี
5. ภาพประกอบถือว่าสำคัญที่สุดจะขาดไม่ได้ และภาพจะต้องตรงกับเนื้อเรื่องด้วย
6. ตรงตามความสนใจ ความนิยมและพื้นความรู้ของเด็กในแต่ละระดับ

ถวัลย์ มาศจรัส (2539: 88-89) เสนอแนวทางการประเมินคุณค่าหนังสือเด็กไว้ดังนี้

1. โครงเรื่อง จะพิจารณาว่าผู้เขียนได้กำหนดเค้าโครงเรื่องไว้เป็นเอกภาพหรือไม่ มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่องดีเพียงไร ถ้าวางโครงเรื่องสืบสนคุณค่าจะต่ำลงแต่ถ้าหากวางโครงเรื่องให้มีปมการต่อสู้ขัดแย้ง ยกย่อง จนน่าติดตามแล้ว ถือได้ว่าการวางโครงเรื่องนั้นมีความลงตัว

2. การเปิดเรื่อง คือการเริ่มต้นในฉากแรกของเรื่องได้อย่างน่าติดตาม

3. แก่นเรื่อง กระชับชัดเจนให้ความคิดรวบยอดแก่เด็กได้ตรงเป้าหมายหลังจากการอ่านเนื้อหาจบ ในขณะที่โครงเรื่อง จะเป็นการกำหนดเรื่องราวที่เกิดขึ้นว่ามีอะไรบ้าง แต่แก่นเรื่องจะเป็นตัวกำหนดว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้สาระอะไรแก่คนอ่าน

4. การดำเนินเรื่อง ต้องชวนติดตามทำให้ผู้อ่านอยากรู้อยากเห็น คิดการณ์ตามคาดหวังตามไปในขณะที่อ่าน

5. ฉาก หนังสือเด็กจะต้องมีฉากที่ชัดเจน เช่น ในป่า ขุนเขา ริมทะเล ในทะเล ฉากจะมีส่วนเสริมเรื่องราวในเนื้อหาให้โดดเด่นขึ้นและตัวฉากจะช่วยทำให้หนังสือสวยเมื่อ วาดภาพประกอบแล้ว

6. บทบรรยายและคำสนทนา จะต้องตรงเป้าหมาย ให้ภาพให้ความรู้สึก ตัวละคร มีจำนวนเหมาะสมกับเนื้อหา มีบุคลิกที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบได้ง่ายขึ้น

7. ท่วงทำนองเขียน มีลีลาสำนวนที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดที่เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน

8. ภาพประกอบ ต้องได้รับการจัดวางอย่างสมดุล สื่อเรื่องราวได้ตรงเนื้อหา มีเทคนิคใหม่ ๆ สีสันสดใส ตื่นตาตื่นใจ

9. การปิดเรื่อง เป็นการจบเรื่องที่คลี่คลายปัญหา ปมความขัดแย้ง ทั้งหมดอย่างกระจ่างชัด ให้ข้อคิด ให้คติโดยไม่ต้องบอกว่า นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า แต่อย่างไร โดยให้ตัวละครและเนื้อหาเป็นผู้แสดงพฤติกรรมทั้งหมดออกมา

ปราณี เชียงทอง (2526: 78-79) ได้กล่าวถึงหลักการประเมินคุณค่าหนังสือสำหรับเด็กว่า ต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ฉากต้องชัดเจน น่าเชื่อถือ ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และชีวประวัติ

2. ฉากของเรื่องต้องตรงความเป็นจริง

3. การดำเนินเรื่องต้องสอดคล้องกับเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี

4. ตัวละครต้องสมจริง น่าเชื่อถือ และเป็นไปตามธรรมชาติของคนจริง ๆ และต้องมีตัวละครที่เด็กสามารถลอกเลียนแบบได้

5.เค้าโครงเรื่อง ควรให้มีข้อขัดแย้ง มีปัญหา มีฝ่ายตรงข้ามและการสิ้นสุดแห่งปัญหา หรือข้อขัดแย้งในที่สุด

6. แนวคิดของเรื่อง ไม่ควรเป็นเรื่องลึกลับหรือซับซ้อน ควรเป็นเรื่องง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน ตามประสบการณ์ของเด็ก

7. แนวการเขียน ควรเป็นเรื่องที่ง่ายเหมาะแก่การทำความเข้าใจเรื่องของเด็กการใช้ถ้อยคำสำนวนและคำศัพท์ต่าง ๆ เหมาะกับวัยและประสบการณ์ของเด็ก

8. รูปเล่มและภาพประกอบ รูปเล่มควรจะเหมาะสมมือ สะดวกต่อการหยิบถือของเด็กลักษณะรูปเล่มภายนอกดึงดูดใจเด็กเป็นสำคัญ ความหนาและความใหญ่เกินของหนังสือไม่เป็นที่ถูกใจเด็กกระดาษมีคุณภาพดี ขนาดตัวหนังสือต้องพอเหมาะกับวัยและสายตาของเด็กมี ความชัดเจน ไม่เลอะเลือน การเว้นวรรคตอนต้องถูกต้อง สะกดการันต์ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ภาพประกอบควรเป็นภาพสี ลักษณะเป็นภาพง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และเป็นภาพที่แสดงการกระทำและความเคลื่อนไหว

คุณภาพในการพิมพ์ การเข้าเล่มและการจัดหน้า เป็นส่วนสำคัญมากสำหรับหนังสือเด็ก การเย็บเล่มต้องคงทนถาวร ควรเป็นปกแข็งหรือปกที่ใช้กระดาษมีคุณภาพดี การจัดหน้าควรให้มีที่ว่างเพื่อเป็นการพักสายตาของเด็ก

หทัย ต้นหยง (2529: 91-95) ให้หลักเกณฑ์ในการประเมินคุณค่าและการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. โครงเรื่องควรเป็นการถ่ายทอดสิ่งที่เกิดจากเค้ากรณที่มีจินตนาการประสบการณ์ชีวิตที่ได้ผ่านพบ สิ่งที่น่าประทับใจที่เกิดขึ้นในชีวิต เรื่องราวที่มีเค้าเดิมมาปรับปรุงแต่ง อุดมการณ์ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเหตุจูงใจ หรือบันดลใจต่าง ๆ เป็นเนื้อหาให้ดำเนินเรื่องซึ่งมีตัวละคร แสดงบทบาทอยู่ในเหตุการณ์ด้วยสภาพชีวิตที่มีข้อคิด เนื้อหาสาระ ปมปัญหา มโนทัศน์ เข้มขัน หรือคลี่คลายไปสู่จุดสิ้นสุดของเรื่องเพื่อสร้างให้สนุกและจบลงด้วยผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. สาระแนวคิด คือแก่นแท้ของเรื่องนั้น ๆ ว่าเป็นเรื่องอะไร เกี่ยวกับใครสภาพอย่างไร และให้แนวคิดอะไร แก่นของเรื่องประกอบด้วยแก่นแห่งทรรศนะ อารมณ์ พฤติกรรม และสภาพ เหตุการณ์ ซึ่งมีแนวโน้มไปตามลักษณะปรัชญาชีวิตของผู้เขียน เป็นคตินิยม เช่น จิตนิยม สัจนิยม วัตถุนิยม เป็นต้น สาระแนวคิดในหนังสือสำหรับเด็ก ควรมีลักษณะตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน มุ่งเน้นมโนทัศน์เดี่ยว และจะต้องมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาเด็กทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิ พิสัย จิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุปหลักในการประเมินค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้ดังนี้

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี ควรมีความเหมาะสมกับวัยของเด็กหรือผู้อ่าน เรื่องราวที่เด็กควรอ่านและไม่ควรอ่านนั้นขึ้นอยู่กับวัย ส่วนหนึ่งควรสนองความต้องการของเด็กด้วย

2. สารประโยชน์ที่เด็กผู้อ่านควรได้รับ หาได้อยู่ที่เด็กฝึกทักษะการอ่านอย่างเดียวไม่ เด็กควรได้แนวคิดประเพณีปฏิบัติและอื่น ๆ เช่นกัน

3. เพื่อความประหยัด ถ้าเลือกหนังสือดี เลือกได้ถูก นอกจากประโยชน์คุ้มค่าแล้วช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายอีกด้วย

1.10 งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศ

นภลัย สุวรรณธาดา (2524) ได้สร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง หิโตปเทศ คำกลอน สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเรียบเรียงใหม่จากหนังสือหิโตปเทศ ฉบับแปลโดย เสถียร โกเศศ แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 100 คน ผลปรากฏว่าหนังสือที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น ทั้งยังได้ความเพลิดเพลินจากการอ่านด้วย

อโนมา ไม้หอม (2542: 104) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีของวัยรุ่น เรื่อง สร้างเสน่ห์ด้วยการกิน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาววิห้วยโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีของวัยรุ่น เรื่อง สร้างเสน่ห์ด้วยการกิน มีประสิทธิภาพ 80.34/80.13 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ และครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน

ขวัญจิตร สังข์ทอง (2542: 81) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องสมุนไพรรื่นครว้เรื่อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.02/96.70 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองหลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการอ่านและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองหลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ศุภวรรณ ศิริพัฒนกุล (2542: 106-107) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องปะการัง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพ 88.33/83.33 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการอ่าน และมีเจตคติของกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือสูงกว่ากลุ่มควบคุม

นุจรินทร์ ถิ่นทัพไทย (2547: 83) ศึกษาการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เหตุในระบบนิเวศของป่าสะแกราช สำหรับนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองหลังการอ่านสูงกว่าก่อนการอ่านและการประเมินคุณภาพหนังสือจากผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก

สุมาลี วิณวันท์ (2548: บทคัดย่อ) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องพืชสมุนไพรที่นำรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพืชสมุนไพรในท้องถิ่นที่ใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ และรูปแบบของหนังสือที่เหมาะสมในการสร้าง ได้ข้อมูลที่สามารนำไปใช้ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์เรื่อง พืชสมุนไพรที่นำรู้ได้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการอ่านสูงกว่าก่อนการอ่านร้อยละ 80 และนักเรียนมีเจตคติต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดี

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียน และเป็นสิ่งที่กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในโรงเรียนต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะ และความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนอบรม หรือจากการสอนการวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าใด มีความสามารถชนิดใด ซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาพลศึกษา การช่าง การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ

2. ด้านวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

นอกจากนี้ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ว่า เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบลงในกระดาษ และให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบ่งได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียน ว่านักเรียนมีความรู้มากเพียงใดบกพร่องตรงไหนจะได้สอนซ่อมเสริม หรือวัดดูความพร้อมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่

2. แบบทดสอบมาตรฐาน สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา หรือจากครูที่สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีพอ จึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักแลเปรียบเทียบผล เพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใด ๆ ก็ได้ จะใช้วัดอัตราการพัฒนาของแต่ละวัยในแต่ละกลุ่มแต่ละภาพก็ได้ จะใช้สำหรับให้ครูวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ในเด็กแต่ละคนก็ได้ ข้อสอบมาตรฐานโรงเรียนใดหรือส่วนราชการใด จะนำไปใช้ต้องดำเนินการสอบเป็นแบบเดียวกับแบบทดสอบมาตรฐาน จะมีคู่มือดำเนินการสอบบอกถึงวิธีการสอบว่า จะทำอย่างไร และยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนอีกด้วย

ทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐานมีวิธีการในการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน คือ จะเป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ได้สอนนักเรียนไปแล้ว สำหรับพฤติกรรมที่ไว้วัดจะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้มักนิยมใช้เป็นหลักที่ได้จากการประชุมของนักวัดผล ซึ่ง บลูม (Bloom) ได้เขียนรวมไว้ในหนังสือสรุปได้ว่า การวัดผลด้านสติปัญญา ควรวัดพฤติกรรม ดังนี้

1. วัดด้านความรู้ความจำ
2. วัดด้านความเข้าใจ
3. วัดด้านการนำไปใช้
4. วัดด้านการวิเคราะห์
5. วัดด้านการสังเคราะห์
6. วัดด้านประเมินค่า

การวัดพฤติกรรมทั้ง 6 ด้านนี้ จะใช้แบบทดสอบประเภทอัตนัย หรือปรนัยก็ได้ ข้อสำคัญอยู่ที่คำถาม ซึ่งต่อไปนี้เป็นตัวอย่างข้อคำถามแบบทดสอบประเภทปรนัย ดังนี้

1. ข้อคำถามวัดความรู้ ความจำ เป็นข้อคำถามที่วัดความสามารถที่ระลึกออกมาได้ หรือ จำได้ เช่น ถามคำศัพท์ นิยาม สถานที่ เวลา ขนาด ปริมาณ บุคคล ระเบียบ ประเพณี ลำดับชั้น ของการทํางานใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้าสอนแล้วจึงนำมาถาม และถือว่าเป็นการวัดความจำ เท่านั้น

2. ข้อคำถามวัดความเข้าใจ เป็นข้อคำถามที่วัดความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ความสามารถจับใจความด้านการแปลความหมาย การตีความหมาย และการขยายความของข้อความ คำเรื่องราว เหตุการณ์ ภาพ ฯลฯ

3. ข้อคำถามวัดการนำไปใช้ เป็นข้อคำถามที่วัดความสามารถในการนำความรู้ที่เรียนมา ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่

4. ข้อคำถามวัดการวิเคราะห์ เป็นคำถามที่วัดความสามารถในการแยกแยะและส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายหรือความประสงค์ สิ่งใด นอกจากนั้นยังบอกถึงว่าส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญนั้น แต่ละเหตุการณ์เกี่ยวกันอย่างไรบ้าง และ เกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด จะเห็นได้ว่า ความสามารถในด้านวิเคราะห์จะมากไปด้วยการหา เหตุผลมาเกี่ยวข้องอยู่เสมอและพยายามมองให้ลึกลงไปถึงแก่นแท้ของเนื้อหาแลเหตุการณ์นั้น ๆ การวิเคราะห์จึงต้องอาศัยพฤติกรรมด้านความจำ และความเข้าใจ และการนำไปใช้มาประกอบการ พิจารณา

5. ข้อคำถามการสังเคราะห์ เป็นคำถามที่วัดความสามารถในการผสมส่วนย่อย ๆ เข้า เป็นเรื่องราวเดียวกันเป็นการวัดว่านักเรียนจะสามารถนำเอาความรู้แต่ละหน่วยมารวมกันจัดเป็น หน่วยใหม่ขึ้น หรือโครงสร้างใหม่ที่ต่างจากเดิมได้หรือไม่ ลักษณะคำถามประเภทนี้จะถามเกี่ยวกับการสังเคราะห์ข้อความการวางแผนและสังเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นคำถามที่จะดึงดูดว่าใครมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากเพียงใด

6. ข้อคำถามวัดการประเมินค่า เป็นข้อคำถามที่วัดความสามารถในการวินิจฉัย ตีราคา โดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ สิ่งที่นี้อาจเป็นวัตถุประสงค์ของ ผลงานต่าง ๆ หรือเป็นความคิดเห็นก็ได้ การ ประเมินค่านั้นอาศัยเกณฑ์และมาตรฐานไปประกอบการวินิจฉัยชี้ขาดเสมอว่าสิ่งนั้นดี ไม่ดีอย่างไร และเพราะเหตุใดจึงดีหรือไม่ดี ข้อคำถามอาจจะอยู่ในรูปของการประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายใน หรือการประเมินค่าที่อาศัยเกณฑ์ภายนอกก็ได้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ)

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 29-32) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือคือมวลประสบการณ์ทั้งปวง ที่บุคคลได้รับการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของ สมรรถภาพสมอง

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลในด้านความรู้และทักษะซึ่งได้พัฒนาจากการเรียนการสอน การฝึกเล่น และอบรมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาในกระบวนการเรียนการสอน เพราะทำให้ครูผู้สอนทราบว่าหลังจากที่นักเรียนได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ แล้วนักเรียนจะมีความรู้ความสามารถ ทักษะมากน้อยเพียงใด ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 29-32) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพสมองของบุคคลว่า เรียนแล้วรู้อะไรบ้างและมีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไร เช่น มีพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า มากน้อยอยู่ในระดับใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยนั่นเอง โดยแบ่งการวัดออกเป็น 2 องค์ประกอบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะของวิชาที่เรียน คือ

1. การวัดด้านการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมา ให้ทำการสังเกต และวัดได้ การวัดแบบนี้ต้องวัดโดยใช้ ข้อสอบภาคปฏิบัติ (performance test) ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาที่วิธีปฏิบัติและผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนมีวิธีการวัดได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การสอบแบบปากเปล่า (Oral Test) การสอบแบบนี้มักกระทำเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบที่ต้องการดูผลเฉพาะอย่าง

2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ (Paper-pencil Test Type or Written Test) เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือตอบ ซึ่งมีรูปแบบการตอบอยู่ 2 แบบ คือ

ก. แบบไม่จำกัดคำตอบ (Free Response Type) ซึ่งได้แก่การสอบวัดที่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง (Essay Type)

ข. แบบจำกัดคำตอบ (Fixed Respons Type) ซึ่งเป็นการสอนที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบ หรือกำหนดคำตอบมาให้เลือก ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ

- แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง (Alternative)
- แบบจับคู่ (Matching)
- แบบเติมคำ (Completion)
- แบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

การวัดผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหา โดยการเขียนตอบนั้น เป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายในโรงเรียนซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัด เรียกว่า ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หรือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์นั้นเอง

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลว่า หลังจากได้เรียนรู้แล้วมีความสามารถด้านใดบ้าง และความสามารถดังกล่าวมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความเชื่อถือได้

2.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2545: 95) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือ แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่า บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540: 16) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวัดผลของการเรียนหรือการสอน

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่าความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่าง ๆ ของแต่ละสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ซึ่งมีแบบทดสอบที่เป็นข้อเสียและที่เป็นภาคปฏิบัติจริง

2.4 ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 31-32) ได้กล่าวถึง ประเภทของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การทดสอบแบบอิงกลุ่มหรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Testing or Norm Referenced Measurement) เป็นการทดสอบหรือการสอบวัดที่เกิดจากแนวความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ว่า ความสามารถของบุคคลใด ๆ ในเรื่องใดนั้นมีไม่เท่ากัน บางคนมีความสามารถเด่น บางคนมีความสามารถด้อย และส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง การกระจายของความสามารถของบุคคล ถ้านำมาเขียนกราฟจะมีลักษณะคล้าย ๆ โค้งรูปประฆัง หรือที่เรียกว่า โค้งปกติ (Normal Curve) ดังนั้น การทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลเทียบกับคนอื่น ๆ ในกลุ่ม คะแนนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนของบุคคลอื่นที่สอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ ก็เพื่อจะกระจายบุคคลทั้งกลุ่มไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล นั่นก็คือ คนที่มีความสามารถสูงจะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถด้อยกว่าก็จะได้คะแนนลดหลั่นลงมาจนถึงคะแนนต่ำสุด

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Testing or Criterion Referenced Measurement) ยึดความเชื่อในเรื่องการเรียนรู้ กล่าวคือ ยึดหลักการว่าในการเรียนการสอนนั้น จะต้องมุ่งส่งเสริม ให้ผู้เรียนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด ประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผู้เรียนจะมีลักษณะแตกต่างกันก็ตามแต่ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาไปถึงขีดความสามารถสูงสุดของตน โดยอาจใช้เวลาแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้น การทดสอบแบบอิงเกณฑ์จึงมีการกำหนดเกณฑ์ขึ้นแล้วนำผลการสอบวัดของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ได้มีการนำไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ความสำคัญของการทดสอบแบบนี้จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์ (Criteria) เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545:96) ได้กล่าวถึง ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น ใช้กันทั่วไปในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบ ข้อเขียน (Paper and Pencil Test) ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย (Subjective or Essay Test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้น ๆ (Objective Test or Short Answer) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ (Restricted Response Type) ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดได้อย่าง กว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือ มีมาตรฐานในการดำเนินการสอน วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

ภัทธา นิคมานนท์ (2540: 61-68) กล่าวถึง ประเภทของแบบทดสอบด้านพุทธิพิสัยว่า โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบอัตนัย หมายถึง แบบทดสอบที่ถามให้ตอบยาว ๆ แสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง ประเภทที่สอง คือ แบบทดสอบปรนัย หมายถึง แบบทดสอบประเภท ถูก-ผิด จับคู่ เติมคำและเลือกตอบ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกประเภทของแบบทดสอบ ได้แก่

1. จำแนกตามกระบวนการในการสร้าง จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเฉพาะคราวเพื่อใช้ทดสอบผลสัมฤทธิ์และความสามารถทางวิชาการของเด็ก

1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการหรือวิธีการที่ซับซ้อนมากกว่าแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเมื่อสร้างขึ้นแล้วมีการนำไปทดลองสอบและนำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดี มีความเป็นมาตรฐาน

2. จำแนกตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ จำแนกได้ 2 ประเภท คือ
 - 2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่ได้เรียนรู้ว่ามีมากน้อยเพียงใด
 - 2.2 แบบทดสอบความถนัด เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในอดีต
3. จำแนกตามรูปแบบคำถามและวิธีการตอบ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ
 - 3.1 แบบทดสอบอัตนัย มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้สอบได้ตอบยาว ๆ แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
 - 3.2 แบบทดสอบปรนัย เป็นแบบทดสอบที่ถามให้ผู้สอบตอบสั้น ๆ ในขอบเขตจำกัด คำถามแต่ละข้อวัดความสามารถเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว ผู้สอบไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย
4. จำแนกตามลักษณะคำตอบ จำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ
 - 4.1 แบบทดสอบภาคปฏิบัติ เช่น ข้อสอบวิชาพลศึกษา ให้แสดงท่าทางประกอบ เพลง วิชาประดิษฐ์ ให้ประดิษฐ์ของใช้ด้วยเศษวัสดุ การให้คะแนนจากการทดสอบประเภทนี้ครูต้องพิจารณาทั้งด้านคุณภาพของผลงาน ความถูกต้องของวิธีปฏิบัติรวมทั้งความคล่องแคล่ว และปริมาณของผลงานด้วย
 - 4.2 แบบทดสอบเขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ใช้การเขียนตอบทุกชนิด
 - 4.3 แบบทดสอบด้วยวาจา เป็นแบบทดสอบที่ผู้สอบใช้การโต้ตอบด้วยวาจา
5. จำแนกตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ จำแนกได้ 2 ประเภท
 - 5.1 แบบทดสอบวัดความเร็ว เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดทักษะความคล่องแคล่วในการคิด ความแม่นยำในความรู้เป็นสำคัญ มักมีลักษณะค่อนข้างง่าย แต่ให้เวลาในการทำข้อสอบน้อย ผู้สอบต้องแข่งขันกันตอบ ใครที่ทำเสร็จก่อนและถูกต้องมากที่สุดถือว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่า
 - 5.2 แบบทดสอบวัดประสิทธิภาพสูงสุดแบบทดสอบลักษณะนี้มีลักษณะค่อนข้างยาก และให้เวลาทำมาก
6. จำแนกตามลักษณะและโอกาสในการใช้ จำแนกได้ 2 ประเภท คือ
 - 6.1 แบบทดสอบย่อย เป็นแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อคำถามไม่มากนักมักใช้สำหรับประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยย่อย โดยมีจุดประสงค์หลักคือเพื่อปรับปรุงการเรียนเป็นสำคัญ
 - 6.2 แบบทดสอบรวม เป็นแบบทดสอบที่ถามความรู้ความเข้าใจรวมหลาย ๆ เรื่อง หลาย ๆ เนื้อหา หลาย ๆ จุดประสงค์ มีจำนวนมากข้อ มักใช้ตอนสอบปลายภาคเรียน หรือปลายปีการศึกษา จุดมุ่งหมายสำคัญคือใช้เปรียบเทียบแข่งขันระหว่างผู้สอบด้วยกัน
7. จำแนกตามเกณฑ์การนำผลจากการสอบวัดไปประเมิน จำแนกได้ 2 ประเภท คือ
 - 7.1 แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดระดับความรู้พื้นฐานและความรู้ที่จำเป็นในการบ่งบอกถึงความรอบรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์

7.2 แบบทดสอบอิงกลุ่ม เป็นแบบทดสอบที่มุ่งนำผลการสอบไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นในกลุ่มที่ใช้ข้อสอบเดียวกันว่า ใครมีความสามารถเหนือใครเพียงใดเหมาะสำหรับใช้เพื่อการสอบที่มีการแข่งขันกันมากกว่าเพื่อการเรียนการสอน

8. จำแนกตามสิ่งเร้า จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

8.1 แบบทดสอบทางภาษา ได้แก่ การใช้คำพูดหรือตัวหนังสือไปเร้าผู้สอบตอบ โดยการพูดหรือเขียนออกมา

8.2 แบบทดสอบที่ไม่ใช้ภาษา ได้แก่ การใช้รูปภาพ กิริยา ท่าทาง หรือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ไปเร้าให้ผู้สอบตอบสนอง

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า แบบทดสอบที่ใช้ในปัจจุบันมีมากมายหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีจุดมุ่งหมายและขีดความสามารถในการทดสอบแตกต่างกันดังนั้นในการนำแบบทดสอบไปใช้ต้องระมัดระวังว่าเลือกใช้แบบทดสอบได้ถูกต้องเหมาะสมกับสิ่งที่เราต้องการหรือไม่ การจำแนกประเภทของแบบทดสอบจึงช่วยให้สามารถเข้าใจและเลือกใช้แบบทดสอบได้ถูกต้องยิ่งขึ้น การจำแนกแบบทดสอบสามารถทำได้หลายแบบขึ้นอยู่กับผู้จำแนกว่าจะยึดถืออะไรเป็นเกณฑ์ในการจำแนก

2.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

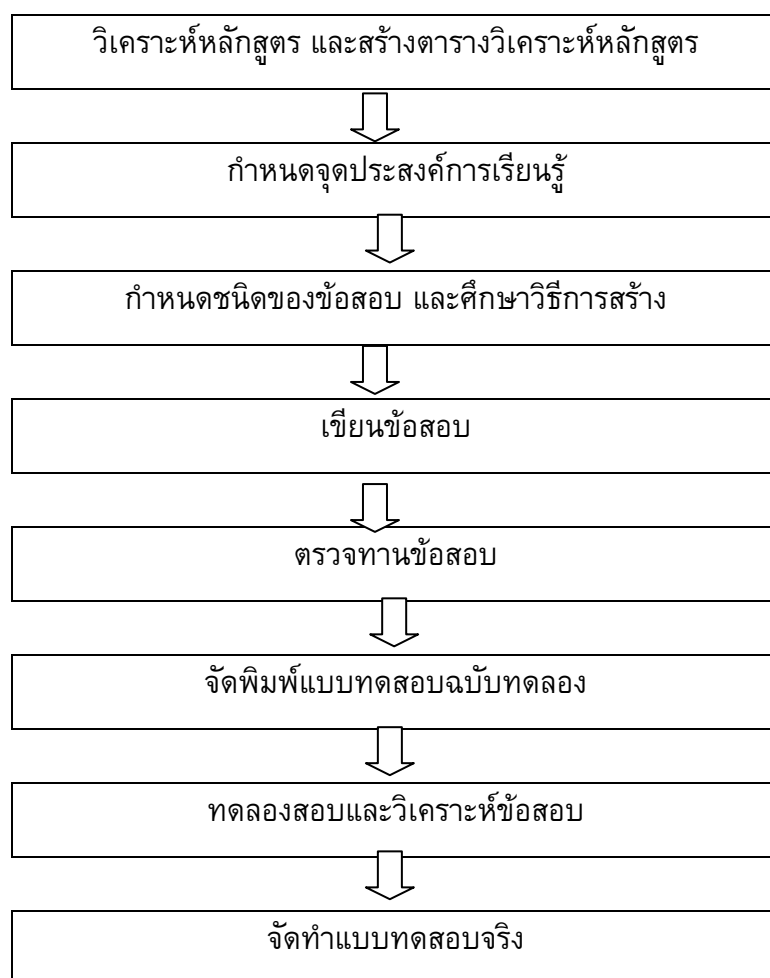
พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2545: 97-98) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบ ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์
3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยการศึกษวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่า จะเป็นแบบใดโดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ
4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ
5. ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้ มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตรผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวน ตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป
6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมดจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลองโดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ

7. ทดลองสอนและวิเคราะห์ข้อสอบ การทดลองสอนและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริงแล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพโดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อย มีการทดลองสอนและวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อ ๆ ไป

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้นแล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบดังกล่าว สรุปได้ดังภาพ

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

พิตร ทองชั้น (2524: 60-61) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการสร้างแบบทดสอบว่าการสร้างแบบทดสอบจะต้องมีการวางแผนในการสร้างอย่างมีขั้นตอน เพื่อช่วยให้การสร้างแบบทดสอบมีประสิทธิภาพ โดยมีลำดับขั้นตอนในการวางแผน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนและแน่นอนในเรื่องใดอย่างไร เช่น สร้างแบบทดสอบในเรื่องใด และมีการกำหนดน้ำหนักคะแนน และควรทราบกลุ่มนักเรียนที่จะทดสอบว่าเก่ง - อ่อนเพียงใด เพื่อจะได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการสร้างข้อสอบให้พอเหมาะกับกลุ่มสอบ
2. ขั้นเตรียม เช่น เตรียมหลักสูตร เนื้อหาวิชาตลอดจนตำราหนังสือ แบบเรียน รวมถึงต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้การทำแบบทดสอบ เช่น กระดาษคำตอบ และครูผู้สอนต้องเลือกแบบและชนิดของข้อทดสอบ เช่น จะใช้แบบเลือกตอบแบบเรียงความหรือแบบผสม
3. ขั้นลงมือปฏิบัติ ได้แก่ขั้นลงมือปฏิบัติกรเขียนข้อสอบตามที่กำหนดไว้สิ่งที่ควรยึดถือคือ หลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดี ถ้าเกิดข้อสอบข้อใดเกิดปัญหา ควรมีการพูดคุยกับเพื่อนครู หรือผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดผล ทางด้านเนื้อหาวิชานั้น ๆ
4. ขั้นตรวจสอบ ควรมีการตรวจตราข้อสอบว่ามีข้อบกพร่องดี ไม่ดีอย่างไรโดยนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อสอบหลังจากที่ได้ทดสอบกับนักเรียนแล้ว
5. ขั้นจัดพิมพ์ สิ่งที่ต้องคำนึงได้แก่ รูปเล่มต้องจัดให้เรียบร้อย พิมพ์สะอาด ตัวอักษรไม่ผิดพลาด คำชี้แจงในข้อสอบต้องชัดเจน และต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ จำนวนข้อสอบ เวลาคะแนนเต็ม

นอกจากนี้ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2525: 22-29) ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ว่า มีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวางแผนการสร้างแบบทดสอบ การวางแผนสร้างแบบทดสอบต้องพิจารณาถึงสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ

- 1.1 จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ หลักการสำคัญคือ การนำแบบทดสอบไปใช้จะต้องสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น สอบเพื่อตรวจความรู้เดิม สอบก่อนทำการสอน การสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และวินิจฉัยข้อบกพร่องของข้อสอบในระหว่างการดำเนินการสอนและการสอนเพื่อสรุปผลการเรียน ดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้จึงแบ่งได้เป็น 4 จุดประสงค์ คือ

- 1.1.1 ใช้ตรวจสอบความรู้เดิม ก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนเพื่อพิจารณาว่า ถ้านักเรียนยังขาดความรู้พื้นฐานก็จำเป็นต้องทำการสอนเสริมเสียก่อน แต่ถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอ ก็พิจารณาต่อไปว่านักเรียนมีระดับความสามารถสูงต่ำเพียงใด เพื่อจัดกลุ่ม การเรียนและเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

- 1.1.2 ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอนโดยจะทำการสอบในระหว่างดำเนินการสอนเป็นระยะ ๆ

- 1.1.3 ใช้วินิจฉัยผู้เรียน เพื่อหาสาเหตุข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.1.4 ใช้สรุปผลการเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียนว่านักเรียนควรได้เกรดอะไร สอบผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 เนื้อหาวิชาและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะว่าวิชานั้น ๆ มีหัวข้อเนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้าง มีจุดประสงค์ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 อย่าง คือ

1.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา ซึ่งต้องคำนึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันของเนื้อหา ความยากง่ายของเนื้อหา ขนาดความยาวของเนื้อหา เวลาที่ใช้สอน

1.2.2 การวิเคราะห์จุดประสงค์ เป็นการจำแนกและจัดหมวดหมู่พฤติกรรมที่ต้องการปลูกฝัง หรือต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นสื่อในการวิเคราะห์ จุดประสงค์ซึ่งควรดำเนินการดังนี้ รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหลักสูตร และ คู่มือครูหลังจากนั้นจึงเขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด และนิยามความหมาย ของพฤติกรรมดังกล่าว

การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร หรือตารางลักษณะเฉพาะ เป็นตารางสองมิติ มิติที่หนึ่งเป็นจุดประสงค์การสอน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมด้านต่าง ๆ และมิติที่สองเป็นหัวข้อ เนื้อหาในแต่ละหัวข้อ เนื้อหาในแต่ละหัวข้อเนื้อหาและพฤติกรรม จะกำหนดคะแนนน้ำหนัก ความสำคัญไว้ ซึ่งคะแนนน้ำหนักความสำคัญนี้ จะนำมาใช้ในการเขียนข้อสอบว่าต้องเขียนข้อสอบ วัตถุประสงค์ในหัวข้อเนื้อหาวิชาได้มากน้อยเพียงใด

วิธีกำหนดน้ำหนักความสำคัญและจำนวนข้อสอบทำได้ ดังนี้

- กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละหัวข้อเนื้อหา โดยพิจารณาจากเวลาที่ใช้ สอนในแต่ละหัวข้อเนื้อหา

- กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละพฤติกรรม โดยพิจารณาจากความสำคัญของ จุดประสงค์ที่ใช้สอน

- คำนวณจำนวนข้อสอบในแต่ละหัวข้อเนื้อหา โดยคิดจากน้ำหนักความสำคัญ

- คำนวณจำนวนข้อสอบในแต่ละหัวข้อเป็นรายพฤติกรรม โดยคิดจากน้ำหนัก

ความสำคัญแต่ละพฤติกรรม

2. ชั้นเตรียมงานและเขียนข้อสอบ ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

2.1 เตรียมแบบทดสอบฉบับยกร่าง โดยเขียนจากตารางวิเคราะห์หลักสูตร แล้วนำมา พิจารณาปรับปรุงแก้ไขการเขียนข้อสอบต้องเลือกชนิดข้อสอบและรูปแบบคำถามให้เหมาะสมและ ควรเขียนข้อสอบให้มากกว่าข้อสอบที่ต้องการจริง โดยเผื่อไว้ประมาณ 25-50 %

2.2 ควรเขียนข้อสอบให้ยากพอเหมาะ ข้อสอบถูกผิดควรมีคนตอบถูก 75% ข้อสอบ เลือกตอบ 5 ตัวเลือกควรมีคนตอบถูก 60 % ข้อสอบเติมคำควรมีคนตอบถูก 50 %

2.3 เมื่อเขียนข้อสอบเสร็จแล้ว ควรนำกลับมาพิจารณาข้อบกพร่องต่าง ๆ เช่น คำถามต้องไม่กำกวม ไม่คลุมเครือ ไม่ผิดหลักภาษา ไม่ยากและซับซ้อนเกินไป

- 2.4 ควรเขียนข้อสอบให้เนื้อหาบังคับคำตอบ มากกว่าใช้ฟอร์มข้อความบังคับคำตอบ เช่น การใช้คำว่า อาจจะ บางที จะมีโอกาสเป็นคำตอบถูกมากกว่าผิด
- 2.5 ควรจัดข้อสอบให้เป็นหมวดหมู่ตามประเภทของข้อสอบ
- 2.6 ควรสร้างข้อสอบแบบระดมพลังมากกว่าแบบเร่งรีบ
- 2.7 อย่าจัดข้อสอบให้มีข้อถูกเรียงกันอย่างเป็นระบบ
- 2.8 ควรออกแบบข้อสอบให้มีวิธีตอบที่สะดวกและง่ายต่อการตรวจให้คะแนน
- 2.9 ควรเขียนคำสั่งหรือคำชี้แจงให้ละเอียด และชัดเจน
- 2.10 ควรระลึกอยู่เสมอว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมไม่สามารถวัดด้วยข้อสอบเพียงข้อเดียวหรือฟอร์มเดียว
- 2.11 หลีกเลี่ยงข้อสอบแบบถูกผิด เพราะมีโอกาสเดาตอบถูกได้ง่าย
3. ขั้นตอนทดลองสอบ เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วก็นำไปทดลองสอบ เพื่อนำผลมาแก้ไขปรับปรุงข้อสอบซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
- 3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่จะนำไปทดลองสอบให้นักเรียนทั้งคน เก่ง กลาง และอ่อนคละกันไป
- 3.2 กำหนดเวลาที่ใช้สอบให้เหมาะสมกับจำนวนข้อสอบ สำหรับแบบทดสอบที่สร้างขึ้นครั้งแรกจะพิจารณาเวลาที่ให้ทำข้อสอบ จากเวลาที่นักเรียน 90 % ทำแบบทดสอบเสร็จเป็นการหมดเวลาสอบ
- 3.3 การคุมสอบต้องพยายามจูงใจให้นักเรียนมีสมาธิและพยายามทำแบบทดสอบอย่างเต็มความสามารถ เพราะถ้านักเรียนรู้ว่าการทดลองสอบนี้จะไม่ผลต่อการสอบได้สอบตก อาจทำให้นักเรียนตอบแบบทดสอบอย่างของไปทีซึ่งจะส่งผลต่อคะแนนที่จะนำมาประเมินผลข้อสอบได้
- 3.4 ครูต้องเตรียมตัวล่วงหน้าในการคุมสอบ อย่าให้มีสิ่งผิดพลาดใด ๆ เกิดขึ้น และการคุมสอบครูควรวางท่าทางให้มีความเป็นกันเองมากที่สุด
- 3.5 สถานที่ทดสอบ ต้องทำให้เหมาะสมที่สุด ห้องสอบต้องปราศจากเสียงรบกวน ใดทั้งสิ้น ต้องมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ที่นั่งสอบเหมาะสม
4. ขั้นตอนประเมินแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ 10 ประการ คือ
- 4.1 ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง
- 4.2 ความเชื่อมั่น หมายถึงแบบทดสอบให้ผลการสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง
- 4.3 อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แย่งแยกคนเก่งอ่อนออกจากกันได้ กล่าวคือคนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด
- 4.4 ความยากง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกโดยทั่วไปแล้วความยากง่ายที่เหมาะสมจะมีคนครึ่งหนึ่งตอบถูก

- 4.5 ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน
- 4.6 ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง คนที่มีความสามารถเฉพาะเรื่องนั้นจะตอบข้อสอบข้อนั้นถูก แต่ถ้ามีความสามารถทั่วไปจะตอบข้อสอบไม่ถูก
- 4.7 ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้เวลานั้นประหยัดเวลาการสร้างการดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนน แต่ให้ผลการสอบถูกต้อง
- 4.8 ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอบสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร
- 4.9 ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบมีความชัดเจนไม่คลุมเครือและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกได้เท่ากัน
- 4.10 ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบกำหนดเวลาให้เพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่ากระบวนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ จะมีขั้นตอนสำคัญ คือ การวางแผน ชั้นเตรียม ชั้นทดลองสอบ และชั้นประเมินผลแบบทดสอบกระบวนการนี้จะทำติดต่อกันไปเรื่อยๆจนกว่าจะได้คุณภาพแบบทดสอบตามที่ต้องการ การวางแผนสร้างแบบทดสอบนับว่าเป็นขั้นสำคัญมาก เพราะจะเป็นตัวกำหนดการเขียนข้อสอบให้ถูกต้องตั้งแต่แรกตั้งนั้นตารางวิเคราะห์หลักสูตรจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องสร้างขึ้นก่อนที่จะทำการสร้างแบบทดสอบทุกครั้ง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชวลีพร ฤทธิเดช (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้และไม่ใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้โดยไม่ใช้แผนที่ความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระดับของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และ กลุ่มควบคุมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

นพนภา อ็อกตัง (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ ผลจากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับเทคนิค STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับเทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ปัทมา ไตรคุป (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนคำสะกด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิธีสอนตามคู่มือครูพบว่ากลุ่มที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือ สูงกว่ากลุ่มที่สอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

สุนันท์ กล่อมฤทธิ์ (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติเป็นงานวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนแบบบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสนา (เสนาประสิทธิ์) อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการซอมอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาภาษาไทยแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติวิชาภาษาไทยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย ไม่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับดี

ฉันทนา การสะอาด (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้แผนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์จำนวน 1 ชุด ชุดการสอนให้ความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการอ่านเชิงวิเคราะห์จำนวน 1 ชุด แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จำนวน 6 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วนชัย เชื้อสาธุชน (2522: 121) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรีพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุพดี นาคพิระยุธ (2522: 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทำลองนำวิธีสอนแบบสืบสวนมาใช้กับการเรียนการสอนภาษาไทยเมื่อศึกษาผลการสอนแบบสืบสวน สอบสวนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์โดยเปรียบเทียบกับการสอนแบบบรรยายในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง ปีการศึกษา 2522 จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ผลการทดลองพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ระดับนัยสำคัญ .01

สมพิศ ชังชมแก้ว (2515: 77) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แสดงว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงจะเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ผลดีและได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย

2.6.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน เช่น

นาบอร์ (Nabor. 1675: 3214-A) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับเกรด 5 และ เกรด 6 โดยใช้แบบทดสอบ Lowe test of Education Progress : Science วัดความสามารถในการแก้ปัญหา และใช้แบบทดสอบ Lowe test of Basic Skills From 5 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เดล (Dale. 1974) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนระหว่างการสอนปกติกับการเรียนโดยใช้ชุดการสอนของนักเรียนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนดีกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ

โนเอท และคนอื่น ๆ (Noeth; et al. 1974: 213 – 215) ศึกษา พบว่า การอ่านเป็นตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปีที่ 1 คณะสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (purdue) ได้แก่ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเข้ารับการศึกษา ความจำด้านภาษา ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนแต่ละตัวของตัวแปรทั้ง 5 สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาคแรกของนักศึกษาได้เท่ากับการใช้คะแนนจากตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนาย

สกอตต์ (Scott. 1963: 322 – 325) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สังคมศึกษาและวิทยาศาสตร์ รวมทั้งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ในเหตุผลทางคณิตศาสตร์ สังคมศึกษาและวิทยาศาสตร์ กลุ่มประชากรเป็นนักเรียนเกรด 5 และ 6 จำนวน 670 คน โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับความสามารถ คือ กลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ Stand ford Achievement Test, Intemediate Battery และ California Test of Mental Maturity คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากคะแนนบรรทัดฐานแห่งชาติ (National Norms) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

1. กลุ่มต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านกับวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับสูง ส่วนค่าอื่น ๆ อยู่ในระดับต่ำ
2. กลุ่มปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านกับวิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ

3. กลุ่มอ่อน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสติปัญญากับคะแนนการอ่านและคะแนนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

คลาร์ก (Clark, 1961: 205) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเพศ โดยการควบคุมในเรื่องอายุสมองและอายุจริง เพื่อที่จะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 3 4 และ เกรด 8 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นละ 150 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนชายหญิงไม่แตกต่างกันในเรื่องเกณฑ์สติปัญญาและทักษะพื้นฐานในการอ่าน การทำเลขคณิต แต่ในเรื่องการใช้ภาษา และการสะกดตัวแล้วพบว่านักเรียนหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนชาย

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเรียนการสอนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่าน และสร้างนิสัยรักการอ่านยิ่งขึ้น โดยที่หนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้น ต้องประกอบด้วยเนื้อหาสาระ รูปเล่ม แบบฝึกปฏิบัติที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งเมื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมแล้ว การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียน คลอบคลุมเนื้อหาสาระการเรียน จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง

3.1 ความหมายของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง คำว่า “จิตรกรรม” ที่ใช้ในภาษาไทย ในความหมายว่าการวาดภาพ, ภาพเขียนนั้นไม่ใช่ความหมายที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่, อย่างน้อยที่สุดหลักฐานลายลักษณ์อักษรในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นก็ปรากฏการใช้คำว่า จิตรกรรมในความหมายว่าการวาดภาพหรือภาพเขียนอยู่ก่อนแล้ว เช่น ในโคลงต้นเรื่องการปฏิสังขรณ์ วัดพระเชตุพน พระนิพนธ์กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรสได้บรรยายเหตุการณ์ปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม กรุงเทพฯ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ว่า “พึงพิศจิตรกรรม ถลก ผังวาด ไม้แฮ” หรือ “รังสฤษฎิจิตรกรรมไม้ ประกาศเหล่าแหล่งเฉลิม” นอกจากพบใช้ในภาษาร้อยกรองแล้ว ในภาษาร้อยแก้วหรือความเรียงก็พบใช้คำว่าจิตรกรรมด้วย เช่น ในพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานผ้าพระกฐิน ณ วัดทองนพคุณ กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. 2403 ได้กล่าวถึงจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถ โดยปรากฏคำว่าจิตรกรรมด้วย ความว่า “ตรงที่เสด็จประทับแลตรงพระพักตร์ พระพุทธรูปปฏิมาในส่วนเบื้องซ้าย ห่องนั้นเขียนเป็นรูปลับแลสร้าง และมีจิตรกรรมสำแดงเรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์ทศพร” การให้ความหมายของคำว่าจิตรกรรมดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานความหมายของคำว่าจิตรกรรมตามรูปศัพท์ที่มาจากคำในภาษาสันสกฤตว่า “จิตร” (ในภาษาบาลีคำดังกล่าวเขียนว่า จิตฺต) ในคานามมีความหมายว่า มีลวดลายหลากหลาย, ภาพเขียน 4 กับคำในภาษาบาลีว่า “กมม” ซึ่งมีความหมายว่าการกระทำ จิตร + กมม จึงเป็นที่มาของคำว่าจิตรกรรมอันมีความหมายว่า การเขียนภาพ และภาพเขียนได้ และนั่นก็เป็นส่วนหนึ่งของความหมายตามตัวอักษรของคำว่า

จิตรกรรมคำว่า “จิตรกรรม” ตามความหมายเช่นนี้ ก็เป็นความหมายหลักที่รับรู้, และได้รับการขยายความกันสืบมาโดยสามัญในปัจจุบันด้วย กล่าวคือ คำว่า “จิตรกรรม” มีความหมายว่า “ศิลปะประเภทหนึ่งในทัศนศิลป์ เกี่ยวกับการเขียนภาพ วาดภาพ ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานของวิชาช่างศิลปะประเภทต่าง ๆ การเขียนภาพแสดงออกโดยการใช้เส้น สี แสง เงา ผิว รูปแบบ และองค์ประกอบ เป็นภาพที่ถ่ายทอดจากความรู้สึกนึกคิดและศรัทธาของช่างเขียนออกมาเป็นรูปธรรม จิตรกรรมเกิดจากการเขียนดินสอ หมึก สีน้ำ สีฝุ่น สีน้ำมัน เขียนด้วยเส้นทอง เส้นเงิน หรือปิดทองคำเปลว ในการเขียนอาจเขียนด้วยสีเดียวที่เรียกว่า เอกรงค์ หรือหลายสีที่เรียกว่า พหุรงค์ เขียนเป็นลายเส้น หรือระบายสีลงบนวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษ ผ้า ไม้ งามา เงิน ทอง กระจก กระจกเบี่ยง เครื่องปั้นดินเผา หินหรือผนังปูน” จากความหมายของคำว่าจิตรกรรมตามที่รับรู้และนำมาขยายความกันในปัจจุบัน, นิยามในลักษณะดังกล่าวจึงย่อมเป็นการสร้างหรือกำหนดกรอบของมโนทัศน์ (concept) ของคำว่าจิตรกรรมไปพร้อมกันด้วยในตัว ซึ่งความหมายภายใต้กรอบมโนทัศน์เช่นนั้นย่อมต้องเน้นหรือขีดชูบางแง่มุมของความหมายให้โดดเด่นขึ้นมาเป็นพิเศษ ในขณะที่ความหมายอื่น ๆ ที่มีอยู่ย่อมถูกมองข้ามหรือลดความสำคัญลงไปการรับรู้ความหมายของคำว่าจิตรกรรมตามความหมายในปัจจุบัน ภายใต้กรอบของมโนทัศน์ที่ถูกกำหนดขึ้นดังกล่าวจึง

ความหมายและมูลเหตุในการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังนั้น เกิดจากแนวความคิดที่ว่า เมื่อมีกิจพิธีอย่างใดอย่างหนึ่ง ฝาผนังเหล่านั้นมักจะได้รับตกแต่งโดยมีผ้าปิดทับ ด้วยเหตุนี้ กระมัง จึงเป็นที่มาของการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง ลักษณะของการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังของไทยสมัยโบราณ ส่วนมากมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชาดก เรื่องพระพุทธประวัติ ที่ล้วนเกี่ยวพันกับพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น ส่วนเรื่องวรรณคดีนั้น มีอยู่น้อยการเขียนภาพใน พระอุโบสถหรือวิหาร นอกจากจะเขียนขึ้นเพื่อประดับตกแต่งแล้ว จิตรกรหรือผู้ที่ให้เขียนภาพนั้น ต้องการจะให้ภาพที่เขียนเป็นเครื่องโน้มน้าวจิตใจของผู้ชม ให้บังเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา และได้ประกอบแต่คุณงามความดี จิตรกรเองจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพุทธประวัติเป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากภาพเขียนเหล่านั้น ลักษณะของภาพจิตรกรรมของไทย

คุณค่าของภาพจิตรกรรมฝาผนังนั้นขึ้นอยู่กับผู้ที่ศึกษาหาความรู้จากภาพเหล่านั้น การศึกษาอาจแบ่งได้หลายแง่หลายมุม อาทิ การศึกษาถึงศิลปะความงาม สภาพความเป็นอยู่ การสร้างบ้านแปลงเรือน ชีวิตของสังคมประจำวันของกษัตริย์ของคนในราชสำนัก รวมไปถึงบุคคลธรรมดา ตลอดจนจารีตประเพณีของคนในสมัยโบราณ ฯลฯ ซึ่งจิตรกรรมฝาผนังเหล่านี้ จะสะท้อนให้เห็นว่า เรื่องราวความเป็นอยู่ในสมัยที่ตนยังมีชีวิตอยู่ จิตรกรเองใช้ความพยายามอย่างยิ่งที่จะอธิบายชีวิตทุกแง่มุม ตลอดจนภาพธรรมชาติแวดล้อมลงไปในการเขียนภาพจิตรกรรมนั้นด้วย ลักษณะการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง

3.2 ประวัติความเป็นมาของภาพจิตรกรรมฝาผนัง

จิตรกรรมฝาผนังที่เขียนขึ้นโดยจิตรกรในประเทศไทย เริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยทวารวดี สมัยศรีวิชัย สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ การเขียนจิตรกรรมมีวิวัฒนาการมาโดยตลอด จากความเรียบง่ายมาเป็นความสลับซับซ้อนของภาพ ซึ่งต้องอาศัยฝีมือของจิตรกรอย่างมากจิตรกรรมที่ปรากฏในวัดต่างๆมีหลายประเภทเช่นเรื่องราวจากชาดก พุทธประวัติ พระโพธิสัตว์ การบำเพ็ญตบตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา วิถีชีวิต ไตรภูมิ และวัฒนธรรม ประเพณี จะเขียนไว้ตามฝาผนังพระอุโบสถ พระวิหาร หรือภายในองค์พระเจดีย์เป็นต้น มีลักษณะพิเศษในการจัดวางภาพแบบเล่าเรื่องเป็นตอน ๆ ตามผนังช่องหน้าต่างโดยรอบพระอุโบสถและวิหาร ผนังด้านหน้าพระประธานส่วนใหญ่นิยมเขียนภาพพุทธประวัติตอนมารผจญและผนังด้านหลังพระประธานเขียนภาพพุทธประวัติตอนเสด็จจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์และบางแห่งเขียนภาพไตรภูมิ (ประเสริฐ ศีลรัตน์. 2542: 120)

จิตรกรรมของไทย เป็นศิลปะที่แสดงความงามจากเรื่องราว รูปทรง สี ปริมาตร และจัดองค์ประกอบ เป็นภาพที่สะท้อนชีวิตจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคมและสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ มีคุณค่าทางศิลปะและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับ ศาสนา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมการแต่งกาย ตลอดจนการเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ ของแต่ละยุคสมัย (สมชาติ มณีโชติ. 2529: 1) ซึ่งส่วนใหญ่ช่างเขียนมักนิยมเขียนไว้ตามผนังอาคาร ทางพุทธศาสนา เช่น โบสถ์วิหาร ศาลาการเปรียญ ในคูหาขององค์ปราสาท รวมทั้งอาคารต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเนื่องในพุทธศาสนา จึงมีการเรียกจิตรกรรมเหล่านั้นว่า "จิตรกรรมฝาผนัง" (Mural Painting) จิตรกรรมฝาผนังจึงมีขนาดใหญ่และอยู่ทนทานกับอาคารทางสถาปัตยกรรม ซึ่งถือเป็นข้อมูลหรือหลักฐานชั้นต้นอีกประเภทหนึ่ง ที่ใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาเรื่องราวของอดีตได้ แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีหลักฐานที่ระบุถึงจุดประสงค์ของการสร้างจิตรกรรมฝาผนังไทยไว้ว่า คือการสร้างเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เป็นผลงานของความศรัทธาอันสูงสุด วัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์แต่สิ่งที่ดีที่สุดที่จะหาได้ และมีวิธีการสร้างด้วยความพิถีพิถันอย่างยิ่ง (กรมศิลปากร. 2529: 7) การกระทำเช่นนี้เป็นกุศโลบายหนึ่ง ดังนั้นภาพเขียนจึงดูละมุนละไมเต็มไปด้วยชีวิตชีวา ทำให้ภาพจิตรกรรมเหล่านี้มีความงดงามยิ่งนัก (ชมพูนุท พงษ์ประยูร. 2512: 5)

นอกจากนี้ยังมีภาพเกี่ยวกับปริศนาธรรม ซึ่งเขียนขึ้นเพื่อเป็นกลอุบายในการสั่งสอนพระธรรมคำสอน จิตรกรรมไทยที่เขียนเป็นภาพปริศนาธรรมจะพบน้อยมาก เช่น จิตรกรรมฝาผนัง วัดโพธิ์บางโอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จิตรกรรมฝาผนังวัดบวรนิเวศน์วิหาร และ จิตรกรรมฝาผนังวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร ตลอดจนเรื่องราวเกี่ยวกับสุภาสิตและคติสอนใจ ซึ่งช่างจะเขียนสอดแทรกไว้ในเรื่องราวพุทธศาสนาบ้าง แต่ที่จะเขียนขึ้นเป็นการเฉพาะนั้นพบน้อยมาก เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดม่วง อำเภอบางปะหัน จังหวัดอยุธยา เป็นต้น (สน สีมาตริง. 2522: 16, 17) ภาพเกี่ยวกับประวัติศาสตร์โดยเฉพาะในสมัยรัตนโกสินทร์ได้ปรากฏพบเป็นพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี ในหอพระราชกรมานุสร นอกจากนี้ยังมีภาพพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในพระที่นั่งทรงผนวช วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม (ส. พลายน้อย, นามแฝง. 2527: 36) ภาพเกี่ยวกับวรรณคดี เช่น ภาพรามเกียรติ์ สมุทรโฆษ สังข์ศิลป์ชัย อิเหนา มโนราห์ และนิทานพื้นบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ช่างก็นิยมนำมาเขียนขึ้นด้วย (กรมศิลปากร. 2529: 9) รัฐเห็นความสำคัญคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม จึงจัดให้มีวิชาที่เกี่ยวกับ

ศิลปวัฒนธรรมสอนในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า หลักสูตรการเรียนการสอนศิลปะในโรงเรียนจะไม่ค่อยคำนึงถึงศิลปะไทยในอดีต ตัวอย่างเช่น การสอนลายไทยครูจะสอนด้วยวิธีเขียนลายไทยแต่จะไม่สอนให้เห็นความงามของลาย และสอนให้เกิดความรู้ว่าลายสมัยสุโขทัย สมัยศรีอยุธยาเขียนอย่างไร (พิทยา สายหู. 2525: 30) สิ่งที่น่าเป็นห่วงในการวางพื้นฐานศิลปวัฒนธรรมไทยในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยบางแห่งจะมีเฉพาะในหลักสูตร แต่ในทางปฏิบัติกลับตรงกันข้าม มุ่งเฉพาะศึกษาศิลปะสากลและไม่พยายามส่งเสริมศิลปกรรมไทย ตลอดจนครู อาจารย์ก็ขาดความรู้ ไม่สนใจเรื่องศิลปวัฒนธรรมและมองข้ามศิลปะไทยไป ปัญหาอันหนึ่งที่ครูมักจะมุ่งเน้นสอนที่ใกล้ตัว และขาดความรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว จึงเป็นเหตุให้วิชาการทางด้านนี้เฉื่อยชาลงและถ้าจะเปรียบอัตราส่วนการศึกษาระหว่างศิลปะไทยกับศิลปะสากลแล้ว จะพบว่าที่ระดับที่แตกต่างกัน ศิลปะสากลจะมีการศึกษาที่ค่อนข้างกว้างขวาง เอกสาร หนังสือตำรา ก็มีมาก ส่วนการศึกษาศิลปะไทยจะอยู่ในวงแคบ เอกสาร หนังสือ ตำรา ก็ขาดแคลน จึงเป็นผลให้การศึกษาด้านนี้ยังอยู่สภาพล้าหลังและขาดความสนใจโดยทั่วไป

3.3 ความสำคัญของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง

ผลงานจิตรกรรมฝาผนังไทยนั้นมีความสำคัญ และมีคุณค่าหลายประการที่ควรดำรงรักษาไว้เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ เป็นสิ่งที่เชิดหน้าชูตาและสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชาติที่ควรหวงแหนไว้ และถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะได้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา วัฒนธรรมชนบประเพณี และสิ่งที่แฝงเร้นในผลงานจิตรกรรมฝาผนังไทยบ้างแล้วก็ตาม แต่สำหรับงานวิจัยทางด้านการศึกษานั้นเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการรับรู้คุณค่าของจิตรกรรมฝาผนังของไทยนั้น ยังไม่ค่อยปรากฏ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยผลงานด้านนี้ เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับคุณค่าจิตรกรรมฝาผนังไทยในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย การมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7 เพื่อจะได้เป็นแนวทางนำไปสู่การปลูกฝัง ความคิดทัศนคติ และแนวการสอนวิชาศิลปะไทย ตลอดจนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในส่วนนี้ให้ดำรงอยู่สืบไป (สงวน รอดบุญ. 2524: 14-16)

3.4 ลักษณะของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังของไทย มีลักษณะเฉพาะของไทยเอง ซึ่งไม่เหมือนกับของประเทศในเอเชียอาคเนย์ หรือประเทศใด ๆ เลย จิตรกรรมฝาผนังจะเป็นลักษณะแบนราบ ไม่มีส่วนลึกของภาพที่เราเรียกว่า “Perspective” เช่น ภาพที่อยู่ไกลจะมีลักษณะที่เล็กกว่า ภาพเขียนจึงมีเพียง 2 ลักษณะ คือ กว้างและยาวเท่านั้นเอง แต่เป็นภาพเขียนที่จิตรกรได้พยายามใช้ความสามารถที่จะเขียนให้รู้ว่าคุณคนไหนเป็นตัวเอกของเรื่อง นอกจากนั้นภาพเขียนยังแสดงออกหรือสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนในยุคนั้น ๆ

ลักษณะของภาพจิตรกรรม

งานจิตรกรรม ที่นิยมสร้างสรรค์ ขึ้นมีหลายลักษณะ ดังนี้ คือ

1. ภาพหุ่นนิ่ง (Still life) เป็นภาพวาดเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ หรือ วัสดุต่างๆ ที่ไม่มีการเคลื่อนไหว เป็นสิ่งที่อยู่กับที่
2. ภาพคนทั่วไป แบ่งได้ 2 ชนิด คือ
 - 2.1 ภาพคน (Figure) เป็นภาพที่แสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยไม่เน้นแสดงความเหมือนของใบหน้า
 - 2.2 ภาพคนเหมือน (Portrait) เป็นภาพที่แสดงความเหมือนของใบหน้าของคน ๆ ใดคนหนึ่ง
3. ภาพสัตว์ (Animals Figure) แสดงกิริยาท่าทางของสัตว์ทั้งหลายในลักษณะต่าง ๆ
4. ภาพทิวทัศน์ (Landscape) เป็นภาพที่แสดงความงาม หรือความประทับใจในความงามของ ธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม ของศิลปินผู้วาด ภาพทิวทัศน์ยังแบ่งเป็นลักษณะต่าง ๆ ได้อีก คือ
 - 4.1 ภาพทิวทัศน์ผืนน้ำ หรือ ทะเล (Seascape)
 - 4.2 ภาพทิวทัศน์พื้นดิน (Landscape)
 - 4.3 ภาพทิวทัศน์ของชุมชนหรือเมือง (Cityscape)
5. ภาพประกอบเรื่อง (Illustration) เป็นภาพที่เขียนขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว หรือ ถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้รับรู้ โดยอาจเป็นทั้งภาพประกอบเรื่องในหนังสือ พระคัมภีร์ หรือ ภาพเขียนบนฝาผนัง อาคาร สถาปัตยกรรมต่าง ๆ และรวมถึงภาพโฆษณาต่าง ๆ ด้วย
6. ภาพองค์ประกอบ (Composition) เป็นภาพที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของศิลปะและลักษณะในการจัดองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้สร้าง โดยที่อาจไม่เน้นแสดงเนื้อหาเรื่องราวของภาพ หรือ แสดงเรื่องราวที่มาจากความประทับใจ โดยไม่ยึดติดกับความเป็นจริงตามธรรมชาติ ผลงานชนิดนี้ ปรากฏมากในงานจิตรกรรมสมัยใหม่
7. ภาพลวดลายตกแต่ง (Decorative painting) เป็นภาพวาดลวดลายประกอบ เพื่อตกแต่งสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความสวยงามมากขึ้น เช่น การวาดลวดลายประดับอาคาร สิ่งของเครื่องใช้ ลวดลายสัก ฯลฯ

จิตรกรรม (Painting) เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการขีดเขียน การวาด และระบายสี เพื่อให้เกิดภาพ บรรลุ วัตถุประสงค์ประการ 1997 เป็นงานศิลปะที่มี 2 มิติ เป็นรูปแบบ ไม่มีความลึกหรือหนูนหนา แต่สามารถเขียนลงตาให้ เห็นว่ามีความลึกหรือหนูนได้ ความงามของจิตรกรรมเกิดจากการใช้สีในลักษณะต่าง ๆ กัน

องค์ประกอบสำคัญของงานจิตรกรรม คือ

1. ผู้สร้างงาน หรือ ผู้วาด เรียกว่า จิตรกร
2. วัสดุที่ใช้รองรับการวาด เช่น กระดาษ ผ้า ผนัง ฯลฯ
3. สี เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงเนื้อหา เรื่องราวเกี่ยวกับผลงาน

งานจิตรกรรมเป็นงานศิลปะที่เก่าแก่ดั้งเดิมของมนุษย์ เริ่มตั้งแต่การขีดเขียนบนผนังถ้ำ บนร่างกาย บนภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ จนพัฒนามาเป็นภาพวาดที่ใช้ประดับตกแต่งในปัจจุบัน การวาดภาพเป็นพื้นฐานของงานศิลปะทุกชนิด ผู้สร้างสรรค์งานจิตรกรรม เรียกว่า จิตรกร (Painter) งานจิตรกรรม แบ่งออกได้ 2 ชนิด คือ

1. การวาดเส้น (Drawing) เป็นการวาดภาพโดยใช้ปากกา หรือดินสอ ขีดเขียนลงไป แผลก กิจเพื่อองฟู 2539บนพื้นผิววัสดุรองรับเพื่อให้เกิดภาพ การวาดเส้น คือ การขีดเขียนให้เป็นเส้นไม่ว่าจะเป็นเส้นเล็ก หรือเส้นใหญ่ ๆ มักมีสีเดียวกันวาดเส้นไม่ได้จำกัดที่จะต้องมีสีเดียว อาจมีสีหลาย ๆ สีก็ได้ การวาดเส้น จัดเป็นพื้นฐานที่สำคัญของงานศิลปะแทบทุกชนิด อย่างน้อย ผู้ฝึกฝนงานศิลปะควรได้มีการฝึกฝนงานวาดเส้นให้เชี่ยวชาญเสียก่อน ก่อนที่จะไปทำงานด้านอื่น ๆ ต่อไป Picasso

2. การระบายสี (Painting) เป็นการวาดภาพโดยใช้พู่กัน หรือแปรง หรือวัสดุอย่างอื่น ระบายให้เกิดเป็นภาพ การระบายสี ต้องใช้ทักษะการควบคุมสีและเครื่องมือมากกว่าการวาด เส้น ผลงานการระบายสีจะสวยงาม เหมือนจริง และสมบูรณ์แบบมากกว่าการวาดเส้น

3.5 คุณค่าด้านต่าง ๆ ของจิตรกรรมฝาผนัง

จิตรกรรมไทย เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลแบบสหวิทยาการ ถือได้ว่าเป็นแหล่งขุมความรู้ โดยเฉพาะเรื่องราวจากอดีตที่สำคัญยิ่ง แสดงให้เห็นถึงความเป็นชนชาติที่มีอารยธรรมอันเก่าแก่ยาวนาน ประโยชน์ของงานจิตรกรรมไทย นอกจากจะให้ความสำคัญในเรื่องคุณค่าของงานศิลปะแล้ว ยังมีคุณค่าในด้านอื่น ๆ อีกมาก ดังนี้

- คุณค่าในทางประวัติศาสตร์
- คุณค่าในทางศิลปะ
- คุณค่าในเรื่องการแสดงเชื้อชาติ
- คุณค่าในทางสถาปัตยกรรม
- คุณค่าในเชิงสังคมวิทยา
- คุณค่าในด้านโบราณคดี

คุณค่าในการศึกษาประเพณีและวัฒนธรรม
 คุณค่าในการศึกษาเรื่องทัศนคติค่านิยม
 คุณค่าในการศึกษานิเวศวิทยา
 คุณค่าในการศึกษาเรื่องราวทางพุทธศาสนา
 คุณค่าในทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

พระมหาอำพลได้สรุปงานจิตรกรรมไว้ว่า “จิตรกรรมฝาผนังที่จิตรกรไทยในสมัยโบราณได้สร้างสรรค์ไว้ตามผนังโบสถ์และวิหารของวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวในพระพุทธศาสนาเช่นเรื่องราวพุทธประวัติ ประวัติพระสาวกไตรภูมิภิกขาบาลีชาดก ซึ่งถือว่าเป็นวรรณกรรมอันทรงคุณค่าในทางพระพุทธศาสนา และเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่สร้างแรงบันดาลใจให้จิตรกรไทยใช้สร้างงานจิตรกรรมฝาผนังไว้ตามวัดต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พระมหาอำพล บุคดาสาร , การศึกษาวิเคราะห์พุทธปรัชญาและพุทธศิลป์จากภาพจิตรกรรมฝาผนังเล่าเรื่อง บาลีชาดกวัดเครือวัลย์วรวิหาร, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2546) จิตรกรรมไทยในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ เช่นจิตรกรรมไทยประเพณี มีลักษณะเป็นแบบอุดมคติ คุณค่าอยู่ที่รูปแบบอันได้สัดส่วนสวยงาม อารมณ์อันวิจิตร การตัดเส้นที่ละเอียดประณีต มีการจัดองค์ประกอบภาพอย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งเกิดจากความพากเพียรและพลังแห่งความบันดาลใจมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา นิยมวาดบนฝาผนังโบสถ์ วิหาร ศาลา และสมุดข่อย สร้างขึ้น เพื่อสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องศาสนา ความเชื่อ (มัย ตติยะ. 2547: 199)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 63 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 32 คนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด คือ

1. หนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยเนื้อหา 8 หน่วย
2. แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร เป็นปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. แบบทดสอบประเมินผลก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

การสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดใน กรุงเทพมหานคร ขั้นตอนในการสร้างหนังสืออ่านประกอบ

การสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและ
มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตร
สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ใช้
ในการเรียนสอน

2. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับหลักการสร้างหนังสืออ่านประกอบ
ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก รวมถึงการ
ประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัด
ในกรุงเทพมหานคร

3. ศึกษาเกี่ยวกับภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เพื่อที่จะ
นำมาใช้ในการสร้างหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัด
ในกรุงเทพมหานคร

4. เขียนนิยามปฏิบัติการของ การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝา
ผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ดังนี้ การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง
ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร เป็นหนังสืออ่านประกอบ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 8 หน่วย ที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้ด้วยตนเอง และช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านของผู้เรียนให้มีพัฒนาการดีขึ้น ซึ่งแต่ละหน่วยมี
องค์ ประกอบดังนี้ คำนำ การใช้แบบฝึกทักษะ แบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียน โดยมีหลักใน
การกำหนดกรอบเนื้อหา เพื่อพัฒนาเป็นหนังสืออ่านประกอบดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้
2. เนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน
3. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
4. เนื้อหาเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน
5. เนื้อหา มีความถูกต้องไม่ขัดกับหลักศีลธรรม

5. นำกรอบเนื้อหาที่กำหนด มาพัฒนาหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 หน่วย ใช้เวลาในการเรียนชุดละ
2 คาบ ดังนี้

- หน่วยที่ 1 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง รามเกียรติ์
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- หน่วยที่ 2 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ภาพจิตรกรรม 12 ภาษา
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
- หน่วยที่ 3 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พระราชพิธี 12 เดือน
วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม
- หน่วยที่ 4 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ปรีศนาธรรม
วัดบวรนิเวศวิหาร
- หน่วยที่ 5 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ศรีธัญชัย วัดปทุมวนาราม
- หน่วยที่ 6 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง อิเหนา วัดโสมนัสวิหาร
- หน่วยที่ 7 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ชูดวงค์วัตร 13 ข้อ
วัดมกุฏกษัตริยาราม
- หน่วยที่ 8 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พุทธประวัติและทศชาติชาดก
วัดบางขุนเทียนใน

โดยแต่ละหน่วยมีความเหมาะสมของเนื้อหา

6. สร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร โดยมีเนื้อหาและแบบฝึกหัดที่เริ่มจากเนื้อหาและกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก
7. การสร้างหนังสืออ่านประกอบ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้
- 7.1 ลักษณะรูปเล่ม ขนาดรูปเล่มใหญ่สุดมีขนาด 10×13 และขนาดเล็กสุด 5×8 การเย็บเล่ม เข้าปกควรมั่นคงแข็งแรงทนทานต่อการใช้ การจัดหน้ากระดาษชัดเจน มีช่องว่างดูสวยงาม ลักษณะตัวอักษรเรียงไม่มีการผิดพลาดในการพิมพ์ตัวอักษร มีภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจ
- 7.2 การวางโครงเรื่อง ต้องติดต่อสืบเนื่องเป็นเรื่องราวมีเหตุผลเป็นไปตามธรรมชาติ โดยการเริ่มจากง่ายไปหายาก เน้นความสละสลวยของภาษา สอดแทรกไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม และคุณค่าของความเป็นไทย พร้อมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั่งงาม
- 7.3 การใช้ภาษา เหมาะสมกับวัย เข้าใจง่าย เป็นภาษาที่นิยมใช้ในสังคมปัจจุบัน
- 7.4 การจัดภาพ ต้องมีความกระชับชัดเจน ตัวละครน้อย สามารถเน้นให้เห็นเด่นชัด ไม่ซับซ้อน ภาพแสดงอาการเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา การเคลื่อนไหวตรงกับความเป็นจริง ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ การสร้างหนังสืออ่านประกอบ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้
1. ศึกษาแนวทางในการจัดทำหนังสือ
 2. เขียนโครงเรื่อง
 3. ปกใน
 4. การทำตัวมี
 5. การทำรูปเล่ม
 6. การตั้งชื่อเรื่อง

8. นำหนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมด้านเนื้อหา และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

9. นำหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดใน กรุงเทพมหานคร ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้องด้าน เนื้อหา รูปเล่ม วัสดุประสงค์ และความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพประกอบ การใช้ ภาษาในแบบฝึกทักษะ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยใช้แบบประเมิน และนำข้อเสนอแนะมา ปรับปรุงแก้ไขหนังสืออ่านประกอบ

การหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ

ในการหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินแบบฝึก ทักษะ สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาบทเรียน ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินที่ใช้ในการวิจัย
2. พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมายเพื่อทราบว่าการขอข้อมูลอะไรบ้าง
3. สร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา การประเมินเป็นข้อความที่มีมาตรา

ส่วนประกอบประมาณค่า 3 ระดับ นำค่าการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของ โรวินลลี และ แฮมเบลตัน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249; อ้างอิงจาก Rowinelli; & Hambleton. 1977) โดยกำหนดความหมาย ดังนี้

คะแนน +1 ถ้าแน่ใจ

คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจ

คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าไม่

4. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบและนำไปปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินแบบฝึกทักษะที่จะนำมาใช้ในการฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

6. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อจะใช้เป็นเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ เกณฑ์ในการยอมรับว่า หนังสืออ่านประกอบที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้ศึกษากำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC)สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
หนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รวมทั้งข้อวิจารณ์สำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยขอความกรุณาเขียนเครื่องหมาย ลงในระดับความคิดเห็นของท่านโดยกำหนดไว้ดังนี้

+1	หมายถึง	ตรงตามจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
-1	หมายถึง	ไม่ตรงตามจุดประสงค์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
	+1	0	-1	
1. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
2. เนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน				
3. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน				
4. เนื้อหาเหมาะสมกับช่วงความสนใจ				
5. เนื้อหาไม่มีความถูกต้องไม่ขัดกับหลักศีลธรรม				
6. ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา				
7. ความน่าสนใจของหนังสืออ่านประกอบ				
8. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร				
9. ความเหมาะสมของภาพประกอบหนังสือ				
10. ความเหมาะสมของกิจกรรม				
11. ส่งเสริมการคิด แก้ปัญหา และนำไปใช้				
รวม				

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ดำเนินการทดลองโดยประสานกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและครูที่เกี่ยวข้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลอง

1.2 จัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 18 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 คาบ

1.3 จัดสร้างหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

2. ขั้นทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 ขั้นทดลองรายบุคคล ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 3 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมและตรวจแบบทดสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2 ขั้นทดลองกลุ่มเล็ก (Small group try-out) ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านประกอบที่ผ่านการทดลองครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จากนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน อย่างละ 5 คน โดยเริ่มจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและทำแบบฝึกหัดหลังเรียนใช้ขั้นตอนและวิธีการเหมือนการทดลองครั้งที่ 1

2.3 นำผลจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร และปรับปรุงแก้ไข

2.4 การทดลองครั้งที่ 3 (Field testing) ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านประกอบ ที่หาแนวโน้มประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 32 คน โดยใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร 1 หน่วยต่อ นักเรียน 1 คน ดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียน เรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบ เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

2. ในขณะที่นักเรียน นักเรียน เรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบ เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร จนจบแต่ละหน่วย นักเรียนจะทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำผลแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนนแล้วค่าเฉลี่ย

3. เมื่อนักเรียน เรียนจบในแต่ละหน่วย ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนครบทุกหน่วยแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาตรวจให้คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ย

4. นำผลจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนมาวิเคราะห์เพื่อประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนเรียนถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 80

5. ขั้นทดลอง (Try-out) ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบ เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานครที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ปรับปรุงแล้ว ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 32 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง

การสร้างแบบทดสอบ

ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย จากเอกสารการสร้างแบบทดสอบของบุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์

1.2 ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ และศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.3 วิเคราะห์เนื้อหา และ วัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม ของบทเรียน ที่ใช้ในการทดลอง เพื่อนำมาเขียนแบบทดสอบ

2. ขั้นสร้าง

สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบประเมินผลหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบ แต่ละหน่วยทั้ง

8 หน่วย ๆ ละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ

โดยสร้างให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละหน่วยของหนังสืออ่านประกอบ โดยแบ่งเป็น 8 หน่วย

หน่วยที่ 1 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง รามเกียรติ์

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

หน่วยที่ 2 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ภาพจิตรกรรม 12 ภาษา

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

หน่วยที่ 3 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พระราชพิธี 12 เดือน

วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม

หน่วยที่ 4 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ปรีศนาธรรม

วัดบวรนิเวศวิหาร

หน่วยที่ 5 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ศรีธรรมาชยันต์ วัดปทุมวนาราม

หน่วยที่ 6 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง อิเหนา วัดโสมนัสวิหาร

หน่วยที่ 7 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ชูวงศ์วัตร 13 ข้อ

วัดมกุฏกษัตริยาราม

หน่วยที่ 8 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พุทธประวัติ

และทศชาติชาดก วัดบางขุนเทียนใน

การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำแบบทดสอบที่สร้างตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถามและความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญทางการสอนวิชาภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจความข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จากนั้นนำค่าการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของ ไรวินลลี และ แฮมเบิลตัน (ลัว่น สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249; อ้างอิงจาก Rowinelli; & Hambleton. 1977) การพิจารณาค่า IOC ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 – 1.00 จำนวน 40 ข้อ

2. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3. นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำแล้วมาตรวจให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนนข้อที่ตอบผิดหรือไม่ได้ตอบให้ 0 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้โปรแกรม SPSS คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ส่วนข้อที่ไม่ถึงเกณฑ์ให้ตัดออก เลือกข้อสอบที่ใช้ได้และต้องปรับปรุง

4. คัดเลือกข้อสอบ หน่วยที่ 1- 8 หน่วยละ 5 ข้อ จำนวน 40

5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 40 ข้อ มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเคอร์ ริชาร์สัน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ 2538: 168; อ้างอิงจาก Kuder Richardson 20)

6. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เป็นแบบทดสอบฉบับจริงชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 40 ข้อ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลองสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบเป็นกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง อ่าน (Randomized One Group Pretest – Posttest Design) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 60 – 61) มีแบบแผนดังนี้

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลอง Randomized One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

เมื่อ	E	แทน	กลุ่มทดลอง
	T ₁	แทน	การทดสอบก่อนทำการสอนด้วยหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร
	X	แทน	การทำการสอนด้วยหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร
	T ₂	แทน	การทดสอบหลังทำการสอนด้วยหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดลองใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 18 ชั่วโมง โดยใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที แล้วบันทึกผลการทดลองการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน เพื่อใช้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน เรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร วันละ 1 หน่วย เริ่มจากหน่วยที่ 1 จนถึงหน่วยที่ 8 และให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนทุกหน่วย แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือตอบไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร
3. หลังจากสอนจนครบเนื้อหาที่กำหนดแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที รวมเวลาเรียนทั้งหมด 18 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
4. ตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่นักเรียนได้ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบแล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาสมมติฐานต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
2. หาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียนของกลุ่มทดลอง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 137) โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 หาค่าแปรปรวนของแบบทดสอบ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2530: 142) โดยคำนวณจากสูตร

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน	ค่าแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความตรง (Validity) โดยทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่องย่อหรือนิราศภูเขาทอง โดยใช้ดัชนี ความสอดคล้อง (ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542: 235) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาความยากง่าย (Difficulty Index : P) และค่าอำนาจจำแนก(Discrimination Index : R) ของแบบทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบในรายข้อ (ItemAnalysis) ฦัฎฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542: 215) โดยคำนวณจากสูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ
	R	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูกทั้งหมด

ค่าอำนาจจำแนก

$$r = \frac{R_H - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	r	แทน	อำนาจจำแนก
	R_H	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำถูกในกลุ่มอ่อน
	R	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและอ่อน

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ย้อนรอยนิราศภูเขาทอง แบบคูเดอ์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (Kuder-Richardson 20 หรือ K-R 20) (ล้วน สายยศ. 2538: 197 – 198) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อ
	p	แทน	สัดส่วนผู้ตอบถูกต้องผู้เข้าสอบทั้งหมด
	q	แทน	สัดส่วนผู้ตอบผิดต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

2.4 หาประสิทธิภาพของหนังสือตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 เพื่อทดสอบสมมติฐาน (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528: 294 – 295)

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดในระหว่างเรียนถูกคิดเป็น ร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทั้งหมดทำทดสอบหลังเรียนถูก คิดเป็นร้อยละ 80

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดในหนังสืออ่านเพิ่มเติมคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดหลังเรียน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด
N	แทน	จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\sum F}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด
N	แทน	จำนวนผู้เรียน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการอ่านหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร และปริณทนลโดยใช้สูตรการทดสอบแบบ $t - test$ Dependent (ล้วน สายยศ. 2538: 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 (\sum D^2)}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที่
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็น รายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ก่อนเรียนกับทดสอบหลังเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ก่อนเรียนกับทดสอบหลังเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในแบบฝึกคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึก
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบทดสอบ
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum D$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานด้วยคะแนนที่
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ
*	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญของการทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร มีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอนดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง จิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

เมื่อผลการวิจัยสิ้นสุดลงผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม (E_1 / E_2) ได้ผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์ 80/80

แบบทดสอบระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1 / E_2
40	31.13	80.32	20	15.81	81.61	80.32/81.61

จากตาราง 2 พบว่าประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทยเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.32/81.61

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการด้วยหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรม ฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

ผลการ ทดลอง	N	\bar{X}	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนเรียน	32	16.00	2.59	595	11167	57.50*	.00
หลังเรียน	32	34.59	1.58				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านประกอบ รายวิชาภาษาไทยเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 32 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านประกอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดใน กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการอ่านหนังสืออ่านประกอบรายวิชา ภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 63 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 32 คนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะเวลาในการทดลอง ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมเป็น 18 คาบ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 8 ชุด ดังนี้

หน่วยที่ 1	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง รามเกียรติ์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
หน่วยที่ 2	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ภาพจิตรกรรม 12 ภาษา วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
หน่วยที่ 3	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พระราชพิธี 12 เดือน วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม
หน่วยที่ 4	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ปรีศนาธรรม วัดบวรนิเวศวิหาร
หน่วยที่ 5	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ศรีธัญชัย วัดปทุมวนาราม
หน่วยที่ 6	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง อีเหนา วัดโสมนัสวิหาร
หน่วยที่ 7	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ชูตงควัตร 13 ข้อ วัดมกุฏกษัตริยาราม
หน่วยที่ 8	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พุทธประวัติและทศชาติชาดก วัดบางขุนเทียนใน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. หนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยเนื้อหา 8 หน่วย
2. แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร เป็นปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
3. แบบทดสอบประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้ระยะเวลาจำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ ในภาคเรียนที่ 2 ดังนี้

การสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนในการสร้างหนังสืออ่านประกอบ

การสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระ และ มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนสอน

2. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับหลักการสร้างหนังสืออ่านประกอบ ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก รวมถึงการประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

3. ศึกษาเกี่ยวกับภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เพื่อที่จะนำมาใช้ในการสร้างหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร

4. เขียนนิยามปฏิบัติการของ การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ดังนี้ การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร เป็นหนังสืออ่านประกอบ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 8 หน่วย ที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านของผู้เรียนให้มีพัฒนาการดีขึ้น ซึ่งแต่ละหน่วยมีองค์ ประกอบดังนี้ คำนำ การใช้แบบฝึกทักษะ แบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียน โดยมีหลักในการกำหนดกรอบเนื้อหา เพื่อพัฒนาเป็นหนังสืออ่านประกอบดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้
2. เนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน
3. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
4. เนื้อหาเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน
5. เนื้อหา มีความถูกต้องไม่ขัดกับหลักศีลธรรม

5. นำกรอบเนื้อหาที่กำหนด มาพัฒนาหนังสืออ่านประกอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 หน่วย ใช้เวลาในการเรียนชุดละ 2 คาบ ดังนี้

หน่วยที่ 1	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง รามเกียรติ์
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
หน่วยที่ 2	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ภาพจิตรกรรม 12 ภาษา
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
หน่วยที่ 3	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พระราชพิธี 12 เดือน
วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม
หน่วยที่ 4	ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ปรีศนาธรรม
วัดบวรนิเวศวิหาร

- หน่วยที่ 5 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ศรีธรรมาชย วัดปทุมวนาราม
 หน่วยที่ 6 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง อิเหนา วัดโสมนัสวิหาร
 หน่วยที่ 7 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ชูตงควัตร 13 ข้อ
 วัดมกุฏกษัตริยาราม
 หน่วยที่ 8 ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง พุทธประวัติและทศชาติชาดก
 วัดบางขุนเทียนใน

โดยแต่ละหน่วยมีความเหมาะสมของเนื้อหา

6. สร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร โดยมีเนื้อหาและแบบฝึกหัดที่เริ่มจากเนื้อหาและกิจกรรมที่นำไปหายาก

7. นำหนังสืออ่านประกอบเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ที่ได้สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมด้านเนื้อหา และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

8. นำหนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมด้านเนื้อหา และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

9. นำหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้องด้านเนื้อหา รูปเล่ม วัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพประกอบ การใช้ภาษาในแบบฝึกทักษะ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยใช้แบบประเมิน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขหนังสืออ่านประกอบ

วิธีการหาคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ผู้วิจัยได้ทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการทดลอง ดังต่อไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ชั้นทดลองรายบุคคล

ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทยเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง จากวัดในกรุงเทพมหานคร ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของหนังสืออ่านประกอบในด้านต่างๆ โดยบันทึก และสังเกตพฤติกรรมในขณะที่ทดลอง และสัมภาษณ์ ถึงปัญหาในการเรียน ซึ่งผู้วิจัยพบว่ายังมีปัญหาและสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. ภาพของหนังสืออ่านประกอบขยายใหญ่เกินไปและยังไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขให้ภาพมีขนาดพอดีกับเนื้อหาและเหมาะสมดี

2. เนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบบางตอนไม่ชัดเจนไม่ตรงกับภาพ และมีคำผิดอยู่บ้าง ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์ดี หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร ไปทำการปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 2 ชั้นทดลองกลุ่มเล็ก

ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านประกอบที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 คน โดยให้ผู้เรียนเริ่มทำแบบทดสอบก่อนเรียน แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อบกพร่อง และปัญหาต่างๆ ในขณะที่ทดลอง การสังเกตขณะเรียน และการสัมภาษณ์นักเรียนปัญหาที่พบ และสิ่งที่ต้องปรับปรุงมี ดังนี้

1. ในแบบทดสอบมีคำถามบางข้อมีเนื้อหาไม่ชัดเจน ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว

2. แบบทดสอบบางข้อยาวเกินไป การเรียงลำดับของคำตอบไม่ถูกต้องผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร ไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านประกอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 32 คนเพื่อปรับปรุงเนื้อหาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ โดยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากเอกสารคำสอน การสร้างแบบทดสอบของ บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2525)

2. วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนที่ใช้ในการทดลอง เพื่อนำมาเขียนแบบทดสอบ

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 40 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว เกณฑ์การให้คะแนนข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

4. นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. นำแบบทดสอบที่สร้างตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญทางการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจความข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จากนั้นนำค่าการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของ โรวินเนลลี และ แฮมเบิลตัน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249; อ้างอิงจาก Rowinelli; & Hambleton. 1977) การพิจารณาค่า IOC ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าเฉลี่ย 0.67 – 1.00 จำนวน 50 ข้อ

2. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 50 ข้อไปทดสอบ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบแล้ว ตรวจให้คะแนนและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่า ข้อสอบตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ตั้งไว้หรือไม่ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือตอบไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27 % ของจุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952: 3 – 32) คัดเลือกข้อสอบที่เหมาะสมด้วยเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ดัชนีความยากง่าย (p) ควรจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80

ดัชนีอำนาจจำแนก (r) ควรจะมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกแบบทดสอบข้อที่มีค่า p อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่า r ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ

4. นำแบบทดสอบที่ได้เลือกไว้จำนวน 40 ข้อ ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ 2538: 168; อ้างอิงจาก Kuder Richardson 20) ซึ่งได้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.71

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าแปรปรวน
2. หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
4. ตรวจสอบสมมติฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนา และหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลได้ ดังนี้

1. การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่าเป็น 80.32/81.61
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร มีผลการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.32/81.61 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานครมีเนื้อหาแปลกใหม่ที่ขยายความรู้ ความเข้าใจ โดยการดำเนินเนื้อหาเรื่องที่ใช้ตัวการ์ตูนเล่าเรื่องราวในแบบปูจจา วิสัชชานา ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้ จากกิจกรรมถามตอบจนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา ขยายประสบการณ์เรื่องประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องพระราชพิธี 12 เดือน จากภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังวัดราชประดิษฐสถิตมหา

สีมาราม เรื่องการรุดงควัตรจากภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังวัดมกุฏกษัตริยาราม ฯลฯ และจากการทำแบบฝึกทักษะทบทวนความรู้บ่อยๆ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้อง จดจำเนื้อหาได้แม่นยำ ทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ อยากรู้อื่นเรื่องต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัว จึงทำให้นักเรียนอ่านประกอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุจรินทร์ ถิ่นทัพไทย (2547: บทคัดย่อ) ที่สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “เห็นในระบบนิเวศของป่าสะแกราช” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 83.91/84.83 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัย กิตติยา กิตติมงคล (2551: 82) ที่ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์ กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 86.10/85.80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทย สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา รัตมีแจ่ม (2549: 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ จากหนังสือพิมพ์รายวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพ 80.03/80.40 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนอ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร มีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนและหลังการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้เป็นผลจากหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร มีสำนวนภาษาที่กระชับ อ่านเข้าใจง่าย การใช้วิธีการโต้ตอบสั้นๆ ของตัวละครทำให้นักเรียนสนใจอ่านและเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินไปกับเนื้อหาอีกทั้งยังได้ความรู้เกี่ยวกับภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนที่มีแบบประเมินผลหลังการเรียนทันทีทำให้นักเรียนได้ทราบผลการพัฒนาการเรียนของตนเอง ถึงแม้ว่าบางคนมีโอกาสเปิดดูเฉลยก่อนซึ่งไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงชี้แจงถึงประโยชน์ และโทษของความไม่ซื่อสัตย์ซึ่งนักเรียนก็รับฟังและปฏิบัติตาม นอกจากนี้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานครได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ในด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้ การจัดรูปเล่มและการพิมพ์ การใช้ภาพประกอบ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ทั้งนี้ผลการประเมินจึงอยู่ในระดับดี และในขณะที่ดำเนินกิจกรรมนักเรียนและครูช่วยกันอภิปรายสาระสรุปแนวคิดค่านิยมที่มีอยู่ในเนื้อหาแต่ละเรื่อง

นักเรียนจึงเกิดการเรียนที่คงทนดังนั้น เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสืออ่านประกอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กิตสุภา เจริญพร (2544: บทคัดย่อ) พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผ่านการประเมิน คุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในเกณฑ์ดีมาก จะช่วยให้ผู้อ่านมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชณัฐดา ฤทธิ์แดง (2542: บทคัดย่อ) ที่ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องประเพณีท้องถิ่นสมุทรปราการ และ นวเนตร สังสมบูรณ์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพัฒนา และทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่องเกร็ดความรู้คู่เมืองสระบุรี สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าจะแน่นเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทดลองหลังการอ่านหนังสือ เพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการอ่านหนังสือเพิ่มเติม จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้นักเรียนที่อ่าน หนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบควรเลือกเนื้อหาที่ขยายประสบการณ์การเรียนรู้จากสาระ ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละระดับชั้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและ พัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ทุกระดับชั้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2520). รายงานการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2530). การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- (2534). การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- (2544). การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). คู่มือการบริการการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย. พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- (2526). ความหมายของหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2535). การพัฒนารายวิชาสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- (2538). การกำหนดหนังสือสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมตอนปลาย ปีการศึกษา 2528. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กิตติยา กิตติมงคล. (2551). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติยา รัตมีแจ่ม. (2549). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์รายวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติสุภา เจริญพร. (2544). การสร้างและทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “แนวปะการังบ้านหลังใหญ่ของสิ่งมีชีวิตใต้ทะเล” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สิ่งแวดล่อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จิตจรลดา สุวัตติกุล. (2526). วรรณกรรมร่วมสมัย. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์.
- จินตนา ไบกาชุกี. (2522). หลักเกณฑ์ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม. ใน เอกสารประกอบการประชุมการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่ม. หน้า 22-41. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ.
- ฉวีลักษณ์ บุญยกกาญจน. (2525). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2525). *การทำหนังสือสำหรับเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- (2527). *การทำหนังสือเด็ก*. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ชนัญฐิตา ฤทธิ์แดง. (2542.) *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องประเพณีท้องถิ่นสมุทรปราการ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภูมิภาค. (2524). *เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสานมิตร.
- ชำเรือง พัทธชนัน. (2525). *การสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษา
ปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชุลีพร ฤทธิ์เดช. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping).*
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ ทองปาน. (2526). *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. (2542). *การวัดผลการเรียนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตร.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2539). *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ:
ม.ป.พ.
- ทัศนีย์ สุภเมธี. (ม.ป.ป.). *หลักสูตรแบบเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน วิทยาลัยธนบุรี.
- นงลักษณ์ ชายหาด. (2524). *การวิเคราะห์อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมและส่งเสริมการอ่านหมวด
ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นพณา อ็อกด้วง. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำและหน้าที่ของคำ
ในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบ
ร่วมมือกันเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย).
นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- นภดล จันทร์เพ็ญ. (2532, มีนาคม - เมษายน). *หนังสือคือประตูสู่โลกกว้าง*. *คุรุปริทัศน์*. 14
- นภาลัย สุวรรณธาดา. (2524). *การสร้างหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง หิโตปเทศคำกลอนสำหรับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นวเนตร สังข์สมบูรณ์. (2552). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง
เกร็ดความรู้คู่เมืองสระบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 4
หนองแคอนุสรณ์*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นิตา ชูโต; และกล่อมจิตต์ พลายเวช. (2527). *สภาพและแนวโน้มหนังสือเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประชาชน.
- นุจรินทร์ ถิ่นทัพไทย. (2547). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง เท็ดในระบบนิเวศของป่าสะแกราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พุกกะวัน. (2524). *วรรณกรรมเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2525). *เอกสารการสอนวัดผล 301: การสร้างแบบทดสอบ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเทือง สิงห์สี. (2533). *การสร้างหนังสืออ่านประกอบจากจารีต ฮีต 12 ของอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). *การสอนอ่านเบื้องต้น*. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- ปราณี เชียงทอง. (2526). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *การสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. (2517). *วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: พิชเนศ.
- ลมุล รัตตากร. (2529). *การเขียนและการแปลหนังสือสำหรับวัยรุ่น*. นครปฐม: แผนกการบริหารกลาง สำนักงานอธิการบดีพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ล้วน สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณ บัวเกิด. (2527). *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 (การอ่าน)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- หัทธิน ต้นหยง. (2529). *การสร้างสรรค์วรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- คณะกรรมการอำนวยการ. (2548). *ศิลปกรรมวัดบวรนิเวศวิหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ประเสริฐ ศิลรัตน. (2542). *สุนทรีย์ะทางทัศนศิลป์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล. (2536). *ภาษาของจิตรกรรมไทย: การศึกษารหัสของภาพและความหมายของสังคมวัฒนธรรมของจิตรกรรมพุทธศาสนาต้นรัตนโกสินทร์*. รายงานการวิจัยเสนอต่อสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พระมหาอำพล บุคดาสาร. (2546). การศึกษาวิเคราะห์พุทธปรัชญาและพุทธศิลป์จากภาพจิตรกรรมฝาผนังเล่าเรื่องบาลีชาดกวัดเครือวัลย์วรวิหาร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มัช ตติยะ. (2547). สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ: เพื่อนพิมพ์.
- สันติ เล็กสุขุม. (2548). จิตรกรรมไทย สมัยรัชการที่สาม: ความคิดเปลี่ยนแปลงการแสดงออกก็เปลี่ยนแปลงตาม. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- ศิลป์ พีระศรี. (2546). ศิลปวิชาการ วัฒนาการแห่งจิตรกรรมฝาผนังไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี.
- ฉันทนา การสะอาด. (2542). การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามัคคีมหาวิทาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร
- ปัทมา ไตรคุป. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยเรื่อง การเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติมหาชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิธีการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพดี นาดพิระยุทธ. (2522). การศึกษาผลการสอนแบบสืบสวนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมพิศ ชังซัมแก้ว. (2515). ความสามารถในการอ่านภาษาไทย (Reading Comperhensions) ของนักเรียนฝึกหัดครู ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่สองของมหาวิทยาลัยครูห้าแห่งในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- สมควร เพียรพิทักษ์. (2544). กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ,
- สุนันท์ กล่อมฤทธิ์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- Clark. Willies W.(1961, February). Boys and Girls. Are There Significant Differences. *The Journal of Educational Research*. 54: 205.

- Dale, M.E. (1974). A Comparative Study of Achievement Between College Students Being Taught in the Traditional Manner and Those Taught with Learning Modules. *Dissertation Abstracts International*. 64: 81 – A
- Nabor, OG. (1975, December). A Comparative Study of Academic Achievement and Problem – Solving Abilities of Black Pupils at the Intermediate Level on Computer Supported Instruction and Self – contained Instructional Program. *Dissertation Abstracts International*. 36: 3241 – 3241A.
- Noeth, Richard J.; et al. (1974, January). Predicting Success in the study of Veterinary Science and Medicine. *The Journal of Education Research*. 67: 213 – 215.
- Scott, Carrie M. (1963, February). The Relationship Between Intelligence Quotients and Gain in Reading Achievement with Arithmetic Reasoning, Social Studies and Science. *The Journal of Education Research*. 50: 322-325.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม

อาจารย์พิเศษระดับมหาบัณฑิตคณะ
ศึกษาศาสตร์ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พระมหาพิชิต สุวิชีโต

ครูพระสอนปริยัติธรรม วัดปทุมวนาราม

อาจารย์สมาน สมจิตร์

อาจารย์โรงเรียนวัดปทุมวนาราม

ภาคผนวก ข

- **แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทยเรื่อง ภาพวาด
จิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร**

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดมิใช่สมญานามของทศกัณฐ์
 - ก. ทศรถ
 - ข. ทศเศียร
 - ค. ทศพักตร์
 - ง. ท้าวยี่สิบกร
๒. ท้าวทศรถ เป็นกษัตริย์ครองกรุงนครใด
 - ก. กรุงอโยธยา
 - ข. กรุงธนบุรี
 - ค. กรุงลงกา
 - ง. กรุงเทวทหะ
๓. ข้อความนี้หมายถึงใคร “หาวเป็นดาวเดือนทินกร เขจรสว่างเวหา”
 - ก. สุครีพ
 - ข. ไมยราพ
 - ค. หนุมาน
 - ง. มัจฉานุ
๔. ตอนจบของเรื่องรามเกียรติ์ให้ข้อคิดในเรื่องใดมากที่สุด
 - ก. สงครามนำมาซึ่งความสูญเสีย
 - ข. คนเราเกิดมาแล้วต้องตายทุกคน
 - ค. ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว
 - ง. ผู้ชนะอยู่รอด ผู้แพ้ตาย
๕. ภาพจิตรกรรม 12 ภาษา เขียนขึ้นในรัชกาลใด
 - ก. รัชกาลที่ 2
 - ข. รัชกาลที่ 3
 - ค. รัชกาลที่ 4
 - ง. รัชกาลที่ 5

๖. ภาพจิตรกรรมต่างๆ ที่เขียนขึ้นนิยมจารึกไว้ในสถานที่ใด
- ศาลาวัด
 - พระอุโบสถ
 - กุฏิวัด
 - ศาลาการเปรียญ
๗. วัดโพธิ์ มีชื่อทางราชการว่าอย่างไร
- วัดบวรนิเวศวิหาร
 - วัดพระศรีมหาโพธิ์
 - วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
 - วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๘. ประเพณีทำขวัญข้าวจัดขึ้นเพื่อจุดประสงค์ใด
- เพื่อให้ข้าวมีราคาสูงขึ้น
 - เพื่อไม่ให้เกิดฝนแล้ง
 - เพื่อไม่ให้เกิดน้ำท่วมนา
 - เพื่อให้ข้าวในนางอกงามอุดมสมบูรณ์
๙. เทศกาลหรือประเพณีใดไม่เกี่ยวกับเทศกาลเข้าพรรษา
- ตักบาตรเทโว
 - ตักบาตรดอกไม้
 - แห่เทียนพรรษา
 - ถวายผ้าอาบน้ำฝน
๑๐. ภาพพระราชพิธีเลี้ยงพระตรุษจีน เกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยใด
- รัชกาลที่ 3
 - รัชกาลที่ 4
 - รัชกาลที่ 5
 - รัชกาลที่ 6
๑๑. วันเนาวันในเทศกาลสงกรานต์ตรงกับวันอะไร
- 12 เมษายน
 - 13 เมษายน
 - 14 เมษายน
 - 15 เมษายน

๑๒. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใดไม่มีการเวียนเทียน
- วันวิสาขบูชา
 - วันมาฆบูชา
 - วันอาสาฬหบูชา
 - วันอัฐมีบูชา
๑๓. ไล่เรือเถลิงพิธีตรียมพวาย เป็นพระราชพิธีที่จัดขึ้นในเดือนใด
- เดือนอ้าย
 - เดือนยี่
 - เดือนสาม
 - เดือนสี่
๑๔. รัญเทาะห์ มีความหมายตรงกับข้อใด
- พิธีจรดพระนังคัล
 - พิธีบูชาพระพุทธเจ้า
 - พิธีลอยบาปของพราหมณ์
 - พิธีเผาข้าวเพื่อการเสี่ยงทาย
๑๕. พระราชพิธีพืชมงคลจัดขึ้นครั้งแรกในสมัยรัชกาลใด
- รัชกาลที่ 1
 - รัชกาลที่ 2
 - รัชกาลที่ 3
 - รัชกาลที่ 4
๑๖. วันวิสาขบูชา มีความหมายตรงกับข้อใด
- กำเนิดพระไตรครบองค์สาม
 - พระพุทธเจ้าออกผนวช
 - พระพุทธเจ้าแสดงโอวาทปาติโมกข์
 - พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ ปรีนิพพาน
๑๗. พระราชพิธีตุลาการ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร
- พิธีบำเพ็ญทาน
 - พิธีจรดพระนังคัล
 - พิธีพืชมงคล
 - พิธีไหว้ครู

๑๘. อิเหนาอภิเษกสมรสกับใครเป็นคนแรก
- นางจินตะหรา
 - นางบุษบา
 - นางสีดา
 - นางวันทอง
๑๙. เรื่องอิเหนาให้แง่คิดอย่างไรกับผู้อ่าน
- การไม่ปฏิบัติตามสัญญานำมาซึ่งความวุ่นวาย
 - ความรักลูกในทางไม่ถูกต้องนำมาซึ่งความพินาศ
 - ผู้ที่มีกำลังและพรรคพวก ย่อมได้รับชัยชนะในที่สุด
 - ผู้ที่ได้รับการยกย่อง ต้องเป็นผู้ที่มีฝีมือและสติปัญญา
๒๐. อิเหนาตอน "ศึกกะหมังกุหนิง" มีมูลเหตุมาจากอะไร
- ความรัก
 - ความโลภ
 - ความเห็นแก่ตัว
 - ความใฝ่สูงเกินศักดิ์
๒๑. "อิเหนา" เป็นบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ ดำเนินเรื่องตามต้นฉบับของใคร
- รัชกาลที่ ๑
 - เจ้าฟ้าหญิงกุณฑล
 - เจ้าฟ้าหญิงมงกุฎ
 - พระเจ้ากรุงธนบุรี
๒๒. ข้อใด มิใช่ลักษณะของ "ละครใน"
- มีศิลปะร่าเริงอ่อนช้อย และขับร้องที่มีมโหรีประกอบ
 - มีบทโลดโผนตลกขบขันสลับ เพื่อให้ไม่เบื่อ
 - แสดงเฉพาะในเขตพระราชฐาน
 - มีหญิงแสดงล้วน
๒๓. อะไรคือจุดมุ่งหมายสำคัญในการพระราชนิพนธ์เรื่องอิเหนา
- เพื่อความเพลิดเพลิน
 - เพื่อใช้เล่นละครใน
 - เพื่ออนุรักษ์วรรณคดีของชาติ
 - เพื่อปรับปรุงพระราชนิพนธ์อิเหนาในรัชกาลที่ ๑

๒๔. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใดตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
- ก. วันวิสาขบูชา
 - ข. วันมาฆบูชา
 - ค. วันอาสาฬหบูชา
 - ง. วันอัฐมีบูชา
๒๕. พระพุทธองค์มีพระนามเดิมว่าอะไร
- ก. สิทธัตถะ
 - ข. สุทัตถะ
 - ค. อนรุทระ
 - ง. มหานามะ
๒๖. ในเรื่องพระเจ้าทศชาติ พระเวสสันดรเป็นชาติที่เท่าใด
- ก. ชาติที่ 5
 - ข. ชาติที่ 7
 - ค. ชาติที่ 9
 - ง. ชาติที่ 10
๒๗. ในทศชาติ ชาติที่พระองค์ทรงบำเพ็ญเมตตาบารมี นั้น พระพุทธองค์ทรงเสวยพระชาติเป็นใคร
- ก. พระมหาชนก
 - ข. พระมโหสถบัณฑิต
 - ค. พระสุวรรณสาม
 - ง. พระเวสสันดร
๒๘. รูดงควัตรมีองค์ประกอบในการปฏิบัติไว้กี่ประการ
- ก. 11 ประการ
 - ข. 12 ประการ
 - ค. 13 ประการ
 - ง. 14 ประการ
๒๙. รูดงควัตรมีประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องใดน้อยที่สุด
- ก. ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
 - ข. ประกอบอาชีพโดยบริสุทธิ์
 - ค. บำบัดความทุกข์ของผู้อื่น
 - ง. มีศีล สมาธิ ปัญญา

๓๐. อาริยัญญิกังชุตงค์ หมายถึงอะไร

- ก. ถือการอยู่ป่าเป็นวัตร
- ข. ถือการอยู่บ้านเป็นวัตร
- ค. ถือการฉันมือเดียวเป็นวัตร
- ง. ถือการบิณฑบาตรเป็นวัตร

๓๑. พระสงฆ์ที่ชุตงค์ไปตามป่าเขา ฟานักตามโคนต้นไม้และตามถ้ำ อาณิสงค์จากการปฏิบัติธรรมทำให้เกิดผลเป็นเช่นใด

- ก. สุข
- ข. สมณะ
- ค. สรณะ
- ง. ผู้วิเศษ

๓๒. มโหสถชาดก มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. พระโพธิสัตว์เทศนาปัญจะโยคี
- ข. พระโพธิสัตว์บำเพ็ญบารมี
- ค. พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติ
- ง. พระโพธิสัตว์แสดงภูมิปัญญาในการทำศึก

๓๓. พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นจันทกนิทร ถูกพระเจ้าพาราณสียิงจนสลบปางตาย จากบทความในเรื่องพุทธประวัติหน้าที่ 3 วัดบางขุนเทียนในใครเป็นผู้ช่วยชีวิตพระโพธิสัตว์ในครั้งนี้

- ก. เทวดา
- ข. สววก
- ค. พระอินทร์
- ง. พระเจ้าพรหมทัต

๓๔. บทความที่ว่า “ พระสงฆ์ผู้เข้าไปบริโภคพระธรรม ” เปรียบเสมือนตั้ง.....ควรเต็มเนื้อความตามข้อใดจึงจะเหมาะสม

- ก. ผึ่งบริโภคดอกไม้
- ข. ผึ่งบริโภคน้ำหวาน
- ค. แผลงบริโภคน้ำหวาน
- ง. ผึ่งและแผลงบริโภคน้ำหวาน

๓๕. “ หมอยากำลังเยียวยาหมूंชนผู้มีพยาธิ ” คำว่าหมอยาหมายถึงบุคคลใด

- ก. พระสงฆ์
- ข. พระพุทธเจ้า
- ค. หมอ
- ง. หมอแผนโบราณ

๓๖. จากภาพปริศนาธรรมช่องที่ ๑ พยาธิ เปรียบเสมือนสิ่งใด
- ก. กิเลส
 - ข. ตัณหา
 - ค. เชื้อโรค
 - ง. ตัวพยาธิ
๓๗. ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดบวรนิเวศวิหารมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร
- ก. แสดงธรรม
 - ข. แสดงงานศิลปะ
 - ค. เกี่ยวกับปริศนา
 - ง. แสดงความสามารถของจิตรกรไทย
๓๘. ศรีธนญชัยมีนิสัยและลักษณะใกล้เคียงกับข้อใดมากที่สุด
- ก. ฉลาด
 - ข. เจื้อยฉาน
 - ค. ซื่อสัตย์
 - ง. ดื้อรั้น
๓๙. คำว่า จิตรกรรม ๑๒ ภาษาเป็นคำไทยเต็มหมายถึงอะไร
- ก. ชาวไทย
 - ข. ชาวต่างชาติ
 - ค. ภาษาไทย
 - ง. ภาษาต่างประเทศ
๔๐. การศึกษาภาพจิตรกรรม ๑๒ ภาษานักเรียนได้ความรู้ในเรื่องใดมากที่สุด
- ก. ภาษาพูด
 - ข. ภาษาเขียน
 - ค. การฟัง
 - ง. การดู

ภาคผนวก ค

- หนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

หนังสืออ่านประกอบเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง
จากวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
โรงเรียนวัดปทุมวนาราม

หน่วยที่ ๑
เรื่องรามเกียรติ์ จากวัดศรีรัตนศาสดาราม

โดยพระมหาลำไพ เชื้อลี

คำนำ

หนังสืออ่านประกอบเรื่องภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังจากวัดในกรุงเทพมหานคร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เรื่อง รามเกียรติ์ จากวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีจุดประสงค์เพื่อให้ได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับรามเกียรติ์และเป็นการสืบสานความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์สำหรับนักเรียนและผู้สนใจเป็นการส่งเสริมการอ่านแสวงหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน

หนังสืออ่านประกอบเล่มนี้ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการจัดทำหนังสืออ่านประกอบ เนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาและภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องรามเกียรติ์ที่มีอยู่ในวัดเป็นการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับการกำเนิดตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสืออ่านประกอบเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนและผู้สนใจ นำความรู้มาใช้อย่างเป็นประโยชน์ต่อไป

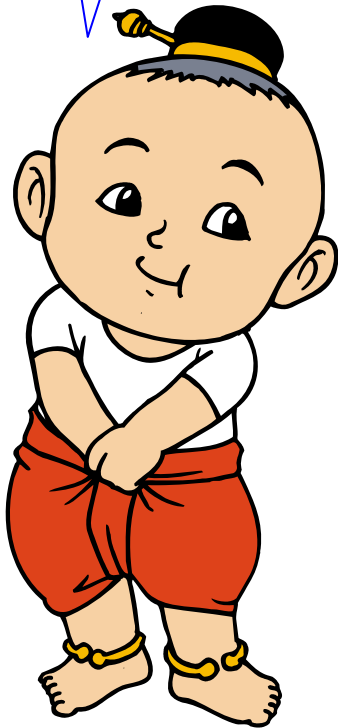
พระมหาลำไพ เชื้อลี

สารบัญ

เนื้อเรื่อง	หน้า
คำนำ	-
สารบัญ	๒
จุกกับหลวงตาพาเที่ยววัดโพธิ์	๓
วัดพระแก้วขับขานสืบตำนานรามเกียรติ์	๔
ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังรามเกียรติ์	๑๑
แบบฝึกหัด	๒๗
เฉลยแบบฝึกหัด	๒๘
บรรณานุกรม	๒๙

ครับหลวงตา แต่หลวงตาต้องเล่า
เรื่องราวเกียรติวัดพระแก้วให้จุก
ฟังด้วยนะครับ

จุกเคย อยู่ไหนมาต้มน้ำชาให้
หลวงตาหน่อย

วัดพระแก้วชั้นบน สืบตำนานรามเกียรติ์

: วัดพระแก้ว หรือเรียกชื่อเต็ม ๆ ว่า “วัดพระศรีรัตนศาสดาราม” เป็นวัดที่สำคัญของ ประเทศไทยเราเป็นอย่างมากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกโปรดเกล้า ฯ สร้างขึ้นพร้อมกับ สถาปนารุจรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2324 แล้วเสร็จในปี 2327

: หลวงตาครับ วัดพระแก้ว สร้างในสมัยรัชกาลที่ 1 หรือครับ

: ใช่แล้วจ๊ะ

: วัดพระแก้วใช้เวลาสร้างก็ปีครึ่งหลวงตา

: อ้อ รวมทั้งหมดใช้เวลาในการสร้าง 2 ปี ก็สร้างเสร็จพอดี

: วัดพระแก้วมีความ สำคัญอย่างไรครับ หลวงตา

: ดีแล้วจุก ที่ถามหลวงตา เดี่ยวหลวงตาจะเล่าให้ฟัง ตั้งใจฟังนะ วัดพระแก้ว เป็นวัดที่ศักดิ์สิทธิ์ มีพระแก้วมรกตที่สวยงาม ชาวไทยของเรามีความเชื่อว่าพระแก้วมรกตเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้านคู่เมืองมาช้านานแล้ว และใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมสำคัญๆ ต่างๆ ทางพระพุทธศาสนาด้วยนะ

: หลวงตาครับ จุก อยากทราบว่า พระแก้วมรกตคืออะไรหรือครับ

: พระแก้วมรกตก็คือพระพุทธรูปที่สวยงามนะสิจ้ะเจ้าจุก แล้วชาวพุทธมีความเชื่อว่า มีความศักดิ์สิทธิ์และยังเป็นศูนย์รวมศรัทธาของชาวพุทธ อีกด้วย

: อ้อ เป็นอย่างนี้เองหลวงตา กระผมเข้าใจแล้วครับหลวงตา
จุก อยากทราบว่า จริงๆ แล้ว พระแก้วมรกต ยังมีชื่อเต็มๆ อีกใช้หรือเปล่าครับ

: ใช่แล้วเจ้าจุก พระแก้วมรกตยังมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พระพุทธมหามณี
รัตนปฏิมากรแก้วมรกต ได้ัญญะมาจากเมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาวเลยเชียวนะ

: วัดพระแก้ว ช่วยส่งเสริมความเป็นไทยอย่างไรครับหลวงตา

เกร็ดความรู้ : พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรแก้วมรกต

: ช่วยส่งเสริมสีจ๊ะ จุก วัดพระแก้วนอกจากจะเป็นวัดที่ศักดิ์สิทธิ์แล้วรอบพระ
ระเบียง ก็ยังมีภาพเขียนเรื่องราวเกียรติอย่างสวยงาม ไม่ว่าใครก็ตามที่ได้เข้ามา
กราบนมัสการพระแก้วมรกตหรือมาเที่ยววัดพระแก้ว ก็จะต้องมาดูภาพจิตรกรรมฝา
ผนัง ที่สวยงามมากๆ

: ฟังหลวงตาเล่าแล้วจุกอยากจะไปเที่ยววัดพระแก้วแล้วสิครับ
ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องรามเกียรติ์ มีความเป็นมายังไงครับหลวงตา

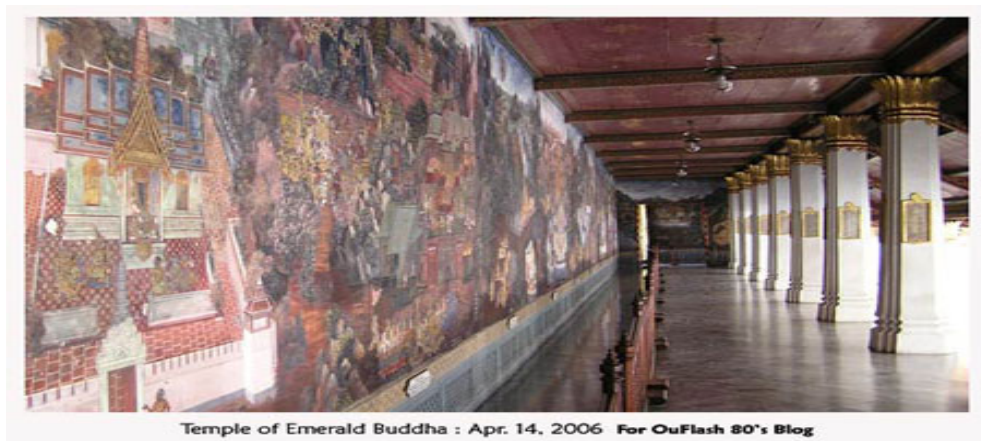

: อ้อ เรื่องรามเกียรติ์มีที่มาจาก เรื่อง รามยณะ ที่ภาษาบาลีของอินเดียแต่ง
ขึ้นเป็นภาษาสันสกฤตเมื่อ ประมาณ 2,400 ปีเศษมาแล้ว จุกเอ๋ย สำหรับเรื่องรามเกียรติ์
ของไทยนั้นมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา

เกร็ดความรู้ : เรื่องรามเกียรติ์เป็นเรื่อง รามยณะที่ภาษาแต่งขึ้นนะครับ

: รอบพระระเบียงภาพทั้งหมดมีก็ห้องครึ่งหลวงตา
1 ภาพ คือ 1 ห้อง ไซ้ใหม่ครึ่งหลวงตา

Temple of Emerald Buddha : Apr. 14, 2006 For OuFlash 80's Blog

: มีทั้งหมด 178 ห้อง ไซ้แล้วจุก
1 ภาพคือ 1 ห้อง แสดงเหตุการณ์ต่างๆ กันออกไป

: อ้อ จุกเข้าใจแล้วครึ่งหลวงตา หลวงตาช่วยอธิบายภาพแต่ละห้องให้จุก
ฟังหน่อยได้ไหมครับ

: ได้สืเต็ยวหลวงตาจะเล่าเรื่องย่อให้ฟังก่อน ตั้งใจฟังจะได้เข้าใจ

ท้าวทศรถ เป็นกษัตริย์ครองกรุงอโยธยา มีพระมเหสี ๓ องค์ คือ นางเกาสุริยา นางไภยเกษิ และนางสมุทรเทวี วันหนึ่งท้าวทศรถไปรบกับยักษ์ ชื่อ ปทูตทนต์ โดยนางไภยเกษิตามเสด็จไปด้วย ขณะรบกัน ยักษ์แผลงศรไปถูกเพลาารถของท้าวทศรถหัก นางไภยเกษิรีบกระโดดลงจากรถ เอาแขนของนางสอดแทนเพลาารถ เมื่อท้าวทศรถฆ่ายักษ์ได้แล้ว ได้ทรงทราบถึงความจงรักภักดีของนางไภยเกษิ จึงประทานพรว่า หากนางปรารถนาสิ่งใด พระองค์ก็จะประทานให้

ท้าวทศรถ ครองราชสมบัติมานานหลายปีแล้ว แต่ยังไม่มโอรส จึงทำพิธีกวนข้าวทิพย์ กลิ่นข้าวทิพย์หอมไปถึงกรุงลงกา ทศกัณฐ์จึงใช้นางยักษ์กานาสูร มาขโมย นางแปลงร่างเป็นนีกา โฉมเอาข้าวทิพย์ไปได้เพียงครึ่งก้อน ทศกัณฐ์นำข้าวทิพย์ให้นางมณโฑผู้เป็นมเหสีกิน นางมณโฑจึงตั้งครรภ์และประสูติพระธิดาออกมา แต่ขณะที่ประสูตินั้นพระธิดาร้องว่า"ผลาญราพณ์" ขึ้นสามครั้ง พิเภกและโอรอื่น ๆ ทำนายว่าเป็นกาลิบ้านกาลิเมือง ทศกัณฐ์จึงสั่งให้นำพระธิดานั้นใส่ผอบลอยน้ำไป พระฤาษีชนกซึ่งเดิมเป็นราชาแห่งเมืองมิลลาพบเข้า ก็เก็บไปฝังดินฝากแม่พระธรณีไว้ จนเวลาล่วงไปถึง 16 ปี จึงไปขุดนางขึ้นมา แล้วตั้งชื่อให้ว่าสีดา แล้วกลับไปครองเมืองมิลลาเช่นเดิม และได้จัดพิธียกศรเพื่อหาคู่ครองให้นางสีดา พระรามยกศรได้จึงได้อภิเษกกับนางสีดาและพานางกลับไปอยู่ที่กรุงอโยธยา

ส่วนข้าวทิพย์ที่เหลือสามก้อนครึ่ง ท้าวทศรถแบ่งให้มเหสีทั้งสาม ซึ่งต่อมานางตั้งครรภ์ และให้กำเนิดโอรส คือ นางเกาสุริยาประสูติพระราม นางไภยเกษิประสูติพระพรต นางสมุทรเทวีประสูติพระลักษมณ์กับพระสัตรุด

เกร็ดความรู้ : ภาพทั้งหมดมี 178 ภาพด้วยกันนะครับ

: ภาพนี้ใครต่อสู้กับใครครับ หลวงตา

: ภาพนี้เป็นภาพพระนารายณ์แปลงกายเป็นหมูเผือกสู้กับหิรันตยักษ์ ซึ่ง
ม้วนแผ่นดินหนีไปไว้จะ

เกร็ดความรู้ : หิรันตยักษ์แสดงอิทธิฤทธิ์เที่ยวม้วนแผ่นดินสามทวีป คือ ชมพูทวีป
อูตร และอมรโคยาน หนีไปใส่รักแร้ไปพิภพบาดาล ร้อนถึงพระนารายณ์ต้องเสด็จลง
ไปปราบและสังหารหิรันตยักษ์

: ภาพนี้คืออะไรครับ

: อ้อภาพนี้ เป็นภาพพระนารายณ์บรรทมสินธุ์เหนือบัลลังก์นาค บังเกิดดอกบัวผุดกลางท้องมีพระกุมารอยู่กลางดอกบัวจะ ต่อมาจึงปรากฏมีให้ เห็นตามปราสาทหินต่างๆ ที่เรียกว่า นารายณ์บรรทมสินธุ์ไง ตามความเชื่อ ของศาสนาฮินดู

: แล้วนี้ใครกันตัวสีเขียว ครับหลวงตา

: นี่คือ ยักษ์นนทกเป็นข้ารับใช้พระอิศวร

พระอิศวรโปรดให้นนทกเฝ้าอยู่เชิงบันไดเขาไกรลาสคอยตักน้ำล้างเท้า
ให้เหล่าเทวดาที่มาเฝ้าพระองค์

: ยักษณ์นทกมาเฝ้าใ้ครกัันหลวงตา

: อ้อนี่คือพระอิศวรเิงจุก หลังจากรับใ้พระอิศวรมานานถึงโกฏิปี นนทกจึงมาขอพรจากพระอิศวร นนทกทูลขอนี้วเพชร เมื่อซี้ถูกผู้ใ้ให้ผู้นั้นตาย พระอิศวรจึงประทานพรใ้ดังปรารถนา

: วิเศษจ้งเลยครั้บหลวงตา

: นางฟ้ามาร่ายรำล่อนนทกไซ้ไหมครับ หลวงตา

: ไซ้แล้วจุก พระนารายณ์แปลงกายมาหลอกล่อเพื่อที่จะฆ่านนทก เพราะนนทกได้นิ้วเพชรไปแล้ว กลับนำไปไซ้ในทางที่ผิด ทำให้บนสวรรค์เดือดร้อนกันไปหมด เห็นไหมจุกได้ของดีมาแล้วนำไปไซ้ในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ทำให้จิตใจถูกครอบงำ ด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง

: เข้าใจแล้วครับหลวงตา

: ฤาษีนั่งปลุกเสกอะไรกันครับหลวงตา

: อ้อ ฤาษีซุบชีวิตกบขึ้นมาเป็นคนจ๊ะ

: ทำไมละครับหลวงตา กบตัวนี้ทำความดีอะไรครับ

: กบตัวนี้ช่วยชีวิตฤาษีไว้จ๊ะ อ่างน้ำนมของฤาษีมีคนเอายาพิษมาใส่ เพื่อที่จะให้รู้ฤาษีรู้ว่าอ่างน้ำนมมียาพิษ จึงได้กระโดดลงในอ่างน้ำนมจ๊ะ ด้วยเหตุนี้ฤาษีจึงซุบชีวิตนางกบ เป็นคนชื่อว่า นางมณฑิลาจ๊ะ

: ภาพนี้ใครทำอะไรหรือครับหลวงตา

: อ้อภาพนี้เป็นภาพพิธียกศรหาคู่ของนางสีดาจ้ะ

: แล้วใครได้เป็นคู่ครองนางสีดาครับ

: ก็พระรามไงจ้ะ เพราะพระรามยกคันธนูมหาโมลีขึ้น โดยพระอินทร์เป็น
ประธานที่ในศาลา

: ภาพนี้ละครับหลวงตา

: ก็พิธีอภิเษกพระรามกับนางสีดาไง หลังจากที่ยกศรหาคู่ให้นางสีดา

: บ้านใครครับหลวงตามีหลังคาใหญ่จัง

: ฮ่า ฮ่า ฮ่า ไม่ใช่หรอกจุกเอ๋ย นี่เขาเรียกว่าชีวหาเฝ้าเมือง

: เป็นยังไงครับหลวงตา

: ทศกัณฐ์พามเหสีไปเที่ยวป่า จึงฝากชีวหาผู้เป็นน้องชายให้เฝ้าเมืองไว้
เที่ยวตระเวนตรวจตราไม่ได้หลับไม่ได้นอนทั้งเจ็ดวันเจ็ดคืน อึดโรยง่วงงุนคิดจะนอน
สักงีบก็ห้วงเมือง จึงนิมิตกายาใหญ่โตแลบลิ้นปิดเมืองเอาไว้ แล้วหลับไหลไม่ได้สติ

: แล้วภาพนี้ละครับหลวงตา

: ภาพนี้ พี่เมกทำนายฝันให้ทศกัณฐ์แล้วถูกไล่ออกจากเมืองลงกาจ้า

: ทำนายว่าอะไรครับ จึงถูกไล่ออก

: ทำนายว่า จะต้องรบราฆ่าฟันกันเป็นศึกใหญ่ จะทำให้เดือดร้อนไปทั่วกรุง
ลงกาจ้า จึงทำให้ทศกัณฐ์โกรธแค้นมากแล้วไล่พี่เมกออกจากเมืองไป

: ใครตกน้ำตายลอยมาครับหลวงตา

: อ้อ ภาพนี้เป็นภาพที่นางเบญจกายแปลงกายเป็นนางสีดาตายลอยมา เพื่อหลอกให้พระรามเสียใจแล้วยกทัพกลับเมืองไปจ้ะ

: ภาพนี้ละครึบหลวงตา

: นี่คือสุครีพเจ้า ทศกัณฐ์คิดทำสงคราม นำฉัตรโมลีของพระเจ้าปู่ที่มีมาตั้งแต่ครั้งสร้างกรุงตั้งขึ้นกลางเมือง ฟ้ามืดคลุ้มทางฝ่ายศัตรู ทำให้ฝ่ายศัตรูมองไม่เห็น ฝ่ายยักษ์ แต่ฝ่ายยักษ์มองเห็นศัตรูชัดเจน

สุครีพขออาสาไปหักฉัตรเอง นิมิตกายใหญ่โตสูงเสียดฟ้า ยักษ์เสือเมืองมองเห็น กลัวลนลานหนีออกจากเมืองไป นอกนั้นไม่มีใครเห็น สุครีพเหาะลัดนิ้วเดียวมาถึงฉัตร จึงคลายมนต์ ยืนตรงหน้าทศกัณฐ์แล้วเข้าราวี

: สุครีพเก่งจังเลยครึบ หลวงตา

: ตัวนี้ชื่ออะไรครับ เหมือนลิงเลย

: ตัวนี้ชื่อหนุมานจ้า เป็นทหารเอกของพระราม

: ทำไมถึงได้นอนหลับอ้าปากแบบนี้ล่ะครับ

: อ้อ ก็ตอนนี้มีชื่อว่า ไมยราพสะกดทัพ ไมยราพ เป็นผู้ครองเมืองบาดาล ล่องหน สะกดทัพได้ เป็นยอดฝีมือยักษ์ ทศกัณฐ์จึงใช้นนยวิกกับวาญเวกผู้เป็นหลาน ลูกของมารีศไปเชิญไมยราพมาช่วยรบ

ไมยราพกวัดแกว่งกลองปัทมราช ไมยราพเป่ายาสลบสะกดเหล่าทหารนิตรา เป่ายาใส่หนุมานและสุครีพเข้าไปในปากเป่ายาใส่พิเภกและพระลักษมณ์

: รูปภาพนี้สื่อรับหลวงตา มีกาจิกกินหมาเนาด้วย

: อ้อภาพนี้ เป็นพิธีลับหอกโมกขศักดิ์ของกุมภภรณ์เพื่อนำไปใช้สู้รบกับ
องค์พระราม ด้วยเหตุนี้เองคตจึงนิมิตกายเป็นกา หนุมานเป็นหมาเนาเลยไปทำลาย
พิธีจะ

: พี่อะไรครับหลวงตา จัดใหญ่โตเชียวนะ

: นี่คือพระเมรุ งานพระศพของทศกัณฐ์

: โห้ ใหญ่โตขนาดนี้เชียวนะหรือครับ

: ใช่แล้วจะ จัดใหญ่โตเพื่อให้สมพระเกียรติของท่านก็เหมือนกับบ้านเราเวลา
ที่พระมหากษัตริย์สิ้นพระชนม์ไงจ๊ะ

: ดูลิครับหลวงตามีลิงขึ้นต้นมะม่วงด้วย

: ฮ่า ฮ่า ฮ่า นั่นไม่ใช่ลิงธรรมดา นะจุก นั่นคือพญาอนูชิต ปีนต้นมะม่วง ยางตกใส่หัว ใช้มือขาเกาะให้วุ่นไป ทำให้เหล่านางก้านันพากันหัวเราะ

: อ้อเข้าใจแล้วครับผม

: พอแค่นี้ก่อนนะจุก หลวงตาไปทำวัตรสวดมนต์ก่อน เดี่ยววันหลังหลวงตาจะเล่าเรื่องราวอื่นๆ ให้ฟังอีก

: จบแล้วครับเพื่อนๆ อย่าลืมติดตามตอนต่อไปนะครับ แล้วก็อย่าลืมทำแบบฝึกหัด
ท้ายบทกันนะครับ

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียนหน่วยที่ ๑

๑. เรื่องรามเกียรติ์ได้ต้นเค้ามาจากเรื่องใด
 - ก. มหาภารตะ
 - ข. รามายณะ
 - ค. นารายณ์อวตาร
 - ง. รามสูตร
๒. เรื่องรามเกียรติ์ มีต้นเค้ามาจากความเชื่อในศาสนาใด
 - ก. ฮินดู
 - ข. พุทธ
 - ค. ลิกซ์ (ซิกซ์)
 - ง. อิสลาม
๓. สาเหตุใดที่ทำให้เกิดสงครามระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์
 - ก. ความหลงใหลในสตรี
 - ข. ความอาฆาตพยาบาท
 - ค. ความทะนงในอำนาจ
 - ง. ความแตกต่างในชาติสกุล
๔. ในการอ่านรามเกียรติ์ ควรถือคติใดเป็นสำคัญ
 - ก. ธรรมะย่อมชนะอธรรม
 - ข. เสียชีพอย่าเสียสัตย์
 - ค. ความไม่เที่ยงแท้ของสิ่งต่างๆในโลก
 - ง. ความไม่เป็นแก่นสารของศาสนาพราหมณ์
๕. ข้อใด ไม่ได้ หมายถึง พระราม
 - ก. พระทรงกรีข
 - ข. พระทรงจักร
 - ค. พระทรงศร
 - ง. พระทรงสุบรรณ

เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบทหน่วยที่ ๑

๑. ข

๒. ก

๓. ก

๔. ก

๖. ข

บรรณานุกรม

- นิตดา หงษ์วิวัฒน์. (2545). *เล่าเรื่องรามเกียรติ์*. กรุงเทพฯ: แสงแดดเพื่อนเด็ก, เปรมเสรี. (2544). *รามเกียรติ์ ชุดวรรณคดีไทยร้อยแก้ว*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, พระบาทสมเด็จพระ. (2540). *บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1-4*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรมศิลปากร.
- สำนักงานกนแบ่งรัฐบาล. (2525). *จิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์รอบพระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	พระมหาลำไพ เชื้อลี
วันเดือนปีเกิด	25 กันยายน 2526
สถานที่เกิด	อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	969 วัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูสอนภาษาบาลี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดปทุมวนาราม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	สอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรี และชั้นประโยค 1-2
พ.ศ. 2542	สอบไล่ได้นักธรรมชั้นโท
พ.ศ. 2543	สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอก และชั้นประโยค ป.ธ. 3
พ.ศ. 2544	สอบไล่ได้ชั้นประโยค ป.ธ. 4
พ.ศ. 2549	สอบไล่ได้ชั้นประโยค ป.ธ. 5
พ.ศ. 2550	ศาสนศาสตร์บัณฑิต (ศน.บ.) จาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เอก การสอนภาษาไทย
พ.ศ. 2553	กศ.ม. สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร